

GAZETA LITERARĂ

Anul VIII nr. 17 (371)
joi 20 aprilie 1961

ORGAN SĂPTĂMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R. P. R.

8 pagini 50 bani

TARA ÎNTREAGA ÎN ÎNTRECERE

Rolta de cristal a inensei săli de la Floreasca, albăstrea ca azurul. Sub ea, mil și mil de oameni ai muncii erau adunați într-un miting uriaș. Era în preajma alegerilor de la 5 martie 1961.

In tăcerea care stăpinea sufletul mulțimii au răsunat cuvintele tovarășului Gheorghe Gheorghiu-Dej: „Menținând și întărind pozițiile cistigate în lupta pentru economie, pentru o productivitate ridicată, trebuie totodată, așa cum se arată în Directiva C.C. al P.M.R. publicată recent în presă, să deschidem larg frontul luptei pentru o producție de calitate superioară, să desăvârșim cu toată energia o acțiune generală pen-

tru realizarea de produse la nivelul celor mai bune produse similare de pe piața mondială. Aceasta este o sarcină de mare răspundere la îndeplinirea căreia partidul cheamă pe toți oamenii muncii să pună întregul lor spirit de inițiativă creatoare, întreaga lor energie și pricepere.”

Cuba nu este singură

Agresiunea militară împotriva Cubei, săvârșită de bande mercenare contrarevoluționare și sprijinită în chip fășit de Statele Unite ale Americii, este un act criminal și săbătec. Imperialismul american afirmă cu ipocrizie că agresiunea împotriva Cubei revoluționare este doar o chestiune „internă”, în care Statele Unite nu ar avea, chipurile, niciun amestec; în același timp însă, în văzul și cu știrea tuturor, bande de agresoare înfruntă armament livrat de Statele Unite, debarcă de pe nave americane, lansează parașuțiști din avioane aparținând Statelor Unite și, mai mult chiar decît alt, în aceste bande se află militari, cetățeni ai Statelor Unite. A afirma prin urmare că guvernul Statelor Unite nu are niciun amestec în atacul armat împotriva Cubei înseamnă tăgăduirea evidentei. Un popor de șase milioane, muncitor, valoros, eroid, pornit pe calea linoasă a progresului, un popor care de-abia și-a cucerit cu prețul unor lupte cumplite independența și libertatea este atacat de niște bande alcătuite din reacționari alungați de revoluție, din aventurieri de tot felul, plășii și inarmați de guvernul imperialist al unei țări de peste treizeci de ori mai numeroasă ca populație.

Indignarea care a cuprins întreaga lume iubitoare de pace e fără margini. Cuba nu este singură. Alături de ea sînt toate popoarele iubitoare de pace, sînt țările socialiste în frunte cu Uniunea Sovietică. În Comitetul politic al O.N.U., delegația R. P. Romîne a prezentat un proiect de rezoluție a Adunării generale a O.N.U., prin care se cere în interesul păcii generale, încetarea imediată a operațiilor militare împotriva Republicii Cuba.”

Nu, Cuba nu este singură. În sprînjul ei, forțele puternice ale păcii se grăbesc să intervină. Iar Organizația Națiunilor Unite are acum prilejul să-și arate hotărîrea și capacitatea de acțiune; pentru că, altfel, mai ales după penibilul exemplu de pasivitate și chiar de complicitate cu puterile colonialiste pe care l-a dat cu ocazia evenimentelor din Congo, marele for internațional își va vedea prestigiul compromis în chip serios. E timpul ca Organizația Națiunilor Unite să nu mai facă jocul manevrelor oculte ale imperialismului și să-și realizeze adevărată ei menire, păstrînd pacea în relațiile dintre state. Triumful Cubei în lupta sa împotriva agresiunii imperialiste a Statelor Unite ale Americii va fi o victorie a luptei pentru apărarea păcii.

AI. PHILIPPIDE

de DEMOSTENE BOTEZ

de DEMOSTENE BOTEZ

de DEMOSTENE BOTEZ

cien din turnătoria veche a uzinei „Victoria” din Galaș au născut o realizare pe plan mai mult de 25 de tone de produse, dar a sporit cu doi la sută procentul produselor de calitate superioară; colectivul laminorului de 650 mm. de la Hunedoara a redus cu 9 la sută procentul de rebuturi admis; la uzinele textile Timișoara, producția țesăturilor de calitate extra a crescut cu 5% față de indicele planificat; strungarii de la Uzinele „23 August” au dovedit ingeniozitate în aplicarea disciplinei tehnologice și în confecționarea unor noi dispozitive; întreprinderea „Nikos Beloiannis” din Timișoara a înscris în planul acestui an 40 de modele noi de pantofi, cu talpă ultraflexibilă, cu linie modernă și elegantă. Se întrec rafinările, agrotehnicienii, constructorii de utilaj petrolier, laminatorii, constructorii de motoare electrice, de mașini agricole, de aparate de radio, de frigider.

Întrecerea nu angajează numai destoinicia și iscusința miilor, ci și scîlpirea minții și căldura dragostei. Calitatea superioară nu se poate obține fără o înaltă conștiință socialistă, fără o deosebită dragoste pentru ceea ce produc miinile, — dragoste în muncă și bucurie în contemplarea rezultatului, ca aceea pe care le au în genere creatorii de artă. Căel un lucru de calitate, un lucru frumos făcut, e totdeauna un lucru de artă. El răspunde pentru cel care-l folosește nu numai unei necesități ci unei adevărate exigențe estetice.

În întrecerea de astăzi pentru calitate superioară, se dezvoltă mai puternic pasiunea artistică pentru ceea ce se realizează, — pasiune care angajează cele mai înalte calități ale omului.

Epopeea pe care o trăiesc azi oamenii muncii nu poate rămîne necomentată în literatura noastră. Ea cuprinde prea adînc preocupări sufletest și estetice, o mare dezvoltare a conștiinței noi pentru ca literatura să nu le analizeze și să le dea trînciune, și încă... în condițiile imbuțăturii calității, căci scriitorii nu pot rămîne în afara acestui mare marș spre calitate.

O datorăm cinstirii partidului.

CORESPONDENȚA DIN MOSCOVA

L-am văzut pe Iuri Gagarin

Cînd l-am văzut pe Iuri Alexeevici Gagarin roștindu-și de la tribuna mauseleului cuvîntul de mulțumire față de partidul și poporul care i-au arătat încrederea de a-l trimite pe el, primul în cosmos, mi-am dat seama că la 300 de kilometri departe de pînînt acest om sovietic, simplu și modest, n-a fost de fapt nici o clipă singur, că întreg poporul sovietic era alături de el, dărîndu-l putere, sprijin, încredere și curaj.

Cînd l-am auzit pe Iuri Alexeevici Gagarin că este gata orîndu-și să îndeplinească o nouă sarcină, mi-am dat seama că eroismul unui om nu poate fi rupt de eroismul poporului său, că numai acolo unde există un eroism al muncii de fiecare zi, mîrei, pentru că este al tuturor, pot exista asemenea oameni. Așa la sosirea pe aerodrom citi și în discursul său din Piața Roșie sau la conferința de presă nu l-am auzit nici vorbind pe matorul Gagarin spunînd cu vorbînd numai despre sine, dar l-am auzit de nenumărate ori pronunțînd cu vîntul noi. De fapt, diferența dintre eu și noi este diferența dintre două lumi, dintre două istorii, este diferența dintre eroismul unui individ — posibil pînă la un anumit nivel orîndu — și eroismul unui întreg popor și-apoi pe soarta sa.

L-am văzut pe Iuri Gagarin în cea mai frumoasă dintre primăveri, unica, pentru că evenimentul este unic. Sînt nevoia să spun că l-am văzut pe Iuri Gagarin, pe omul acesta potrivit de statură, cu ochii limpedi și profunzi, cu simțul pînă la lăsaie, plin de optimism, pe acest om care a deschis o nouă eră întruclînd izbinda unui popor. Sînt nevoia să spun că l-am văzut pe Iuri Gagarin în ochii fiecărui tîrecător moscovit, în simțburile muncitorilor care se îndreaptă spre locul de muncă mai înaripat și mai puternic, în pasul plin de demnitate al fiecărui soldat, în aerul acesteia nemăintîlnite primăveri.

La Moscova a început primăvara. Timp de 108 minute un om a văzut cu ochii lui ceea ce nu i-a fost dat să vadă nîmănu pînă acîm, timp de 108 minute

zeci de milioane de oameni au stat cu ochii ațîntiți spre cer, în timp de 108 minute s-a născut primăvara unei epoci noi. Această primăvară s-a născut pe pînîntul sovietic și poporul sovietic a dărîut-o întregii lumi.

Petre SĂLCUDEANU

Moscova, prin telefon

P. V. VASILIEV

V. I. Lenin

Gîndirea leninistă — gîndirea epocii noastre

Convîngerea că sîntem contemporanii unei epoci fără seamăn în istoria omenirii ne-o întărește, meru evenimentele pe care le trăim an de an și de zi în zi. În toate domeniile activității omenești, etapele sociale sacrosante venacuri de-a rîndul se perimează cu mare repeziune. Unele noastre — în cel mai amplu înțeles al cuvîntului — nu mai suferă nici o comparație cu cele pe care omul le-a utilizat milenii în șir, de la descoperirea focului și de la născocirea roții și a pirghiei. Rețajile economice pe o mare parte a globului pămîntesc sînt radical altele decît acelea care i-au încălțușat pe oameni muncii, de-a lungul unor îndelungate perioade istorice. Epoca al cărei conținut principal îl constituie trecerea de la capitalism la socialism și în care omul a izbutit să depășească granița înfrîmîului fir de pîmbere care este globul nostru în imensitatea Cosmosului — această epocă determină un alt diapazon de sensibilitate, un nou mod de abordare a problemelor cu o dezvoltare corespunzătoare a gîndirii, presupune neapărat o conștiință de altă calitate. Anchioloza rațiunii, unilaterațitatea metafizică, „teoretizarea” searbădă și șablonardă, ruperea de viață, lipsa de suplețe dialectică, înseamnă astăzi, mai mult decît cînd, incapacitate de a înțelege cit de cit realitatea, înseamnă mumificarea intelectuală, zvîrlire în afara istoriei, care înalțează accelerat.

Se împlinesc nouăzeci și unu de ani, de cînd, într-un mic orășel al Rusiei țariste, s-a născut omul care ne-a învățat să gîndim în conformitate cu epoca noastră, omul care ne-a deprins să descîlțăm semnifica-

țiile acestei epoci, care a știut totodată să ne înfățăreze entuziasmul și să ne cheme la luciditatea deplină, pentru a înțelege drumul ce-l avem de urmat. Opera lui lumineză epoca noastră, iar desăvîșurarea evenimentelor acestei epoci pune meru, în mai intensă incandescentă, această operă.

Cine s-ar putea încumeta să vorbească, într-un spațiu restrîns, de multiplele laturi ale gîndirii leniniste? Complexitatea acestei gîndiri reflectă însăși complexitatea imensă

91 de ani
de la nașterea lui
V. I. LENIN

a epocii contemporane și analiza ei amplă, multilaterală, nu poate fi decît rezultatul a numeroase lucrări, a unor numeroși cercetători.

Nu se poate însă să nu amintim, cu acest prilej aniversar, de unele trăsături, ce ni se par esențiale, ale gîndirii leniniste. În primul rînd, de caracterul ei concret. Divagajile nebuloase, vagul care generează inevitabil confuzii primejdiioase, au fost nu o dată obiectul ironiei nîmicioare a lui Lenin. „Adevărul este totdeauna concret” — ne învață el. Fie că analizează dezvoltarea capitalismului în Rusia, fie că se referă la numeroasele școli și școlîșoare ale empiriocticiștilor, fie că exami-

nează problemele cooperăției, Lenin disociază faptul sau procesul studiat, în toate componentele lui, știindu-l precis în condițiile de timp și de loc, în care a apărut și s-a dezvoltat, determinîndu-i specificul, făcînd distincțiile nete cerute de necesitatea caracterizării lui riguroase. Această analiză minuțioasă i-a dat posibilitate lui Lenin să demaște neceruător tot ceea ce a însemnat încercerea de strecurare diversionistă, la adăpostul frazeologiei vagi a tezelor oportuniste și revizioniste, a ideologiei burgheze în ultima analiză. Lenin a cercetat totdeauna cu deosebită atenție detașul concret, ironizînd acid pe cei ce „preferă adevărurile prozale, minciuna care înalță” și condamnînd aspru pe cel „cărora le place să strecoare contrabanda politică sub steagul raționamentelor generale”. Realismul gîndirii leniniste, eficiența concluziilor care se conturează tocmai pe baza acestui realism, constituie chezișia succeseilor pe care le reperțuțăază astăzi partidele comuniste și muncitorești. În activitatea lor teoretică, izvorînd din necesitățile practice și îndreptate spre rezolvarea problemelor puse de viață, partidele orientate de învățătura leninistă studiază procesele sociale (fînd seama de etapele concrete în care aceste procese se desfășoară, învîșînd din documentele teoretice ale partidului, activiștii frontului ideologic au sarcina — așa cum arată tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej — „să-și dea contribuția la tratarea problemelor construcției socialismului în etapa actuală. Munca

Marcel BREAZU

(Continuare în pag. 3)

Cauza poporului cuban va învinge!

Cuba tînră

Cubă, tînră Cubă!
Singlele tău să aprîndă flacăra memoriei noastre!
Paradis legănat pe valuri abastre,
Treaptă înaltă a demnității umane,
Fiecare inimă despicată, na revărsa peste chipurile urii
Valurile jertfelor, munși de valuri,
Pedepsitoare oceane.

O, Nicolas Guillen, orga durerilor!
Și-a culmilor poporului tău,
La tîna mă gîndesc
La milioanele de oameni
Pe care-i cinși, cu care te-asameni,
La tine, la ei și la cîntecele tale
In care o să vibrez
Cuba triumfătoare!

Radu BOUREANU

In apărarea libertății

Mercenarii lui Batista, organizați și plășii la Miami, găzduiți în Guatemala și Florida, cumpărați însă în chip evident în dolari, cotropesc în această clipă Cuba. Coțul de pămînt ce constituie singurul refugiu de libertate și speranță al continentelor transoceanice este bombardat din ordinul administrației Kennedy. Exploata lîmpede, elementară se impune oclăire conștiințe lucide. De doi ani latînduile exploatare și noase au fost împărțite și odată cu revoluția lui Fidel Castro, trestia de zahăr crește pe pămîntul celor ce-l muncesc. Uzinele, fabricile Cubei sînt de 700 de zile bun pentru poporul cuban. De doi ani, șase milioane de suflete se trudes pentru ca viața lor de fiecare clipă să fie mai bogată și mai plină de nădejdi. Acest statut moral a intrat în flagrantă contradicție cu interesele mierlor, bancherilor și cămătarilor lui Batista, ocrotiții de comanditarii lor yankei. De doi ani de zile se pregătește împotriva Cubei un atac mirșav, atențatul spoliatorilor împotriva oamenilor ce încearcă să-și clădească o viață de demnitate. Orașele Cubei sînt bombardate. Și e lîmpede pentru oricine că bombele ce explodează în Havana sînt fabricate în Statele Unite. Că trupulele aepurtate sînt trimise din Statele Unite sau din teritoriile vasale lor. Fondurile acestei expediții tîlhărești vin din Statele Unite. Bate moartea la Havana expediată din Statele Unite. Dar e tot atît de lîmpede pentru orice conștiință omenească, că această agresiune banditească nu poate rămîne fără răspuns. Poporul cuban își apără libertatea. Și în această luptă el nu e singur. Mesajul personal trimis de tovarășul Hrușciov lui John Kennedy constituie un avertisment și o chemare la ordine a rațiunii bărbătești. Este un ceas grav în istoria lumii. În Cuba a fost aprins un focar periculos. El mai poate fi stîns înapoi ca flăcările să cuprîndă întreaga pînă.

Poporul cuban are alături de sine inimile tuturor oamenilor cinstiți din întreaga lume. Cauza poporului cuban este sfîntă. Cauza libertății și a demnității sale va învinge!

Aurel BARANGA

Mitingul oamenilor de artă din Capitală

Sub impulsul aceleiași indignări care cuprinde oamenii cinstiți de pretutindeni în urma atacării miștelor a Cubei libere, miercuri 19 aprilie, în sala Teatrului Național Studio a avut loc mitingul oamenilor de artă din Capitală. Scriitori, compozitori, artiști plastici, actori au umplut pînă la refuz sala, balcoanele, lojile teatrului ascultînd și susținînd cuvîntul celor care infierau actul savoiic săvîșit de imperialismul yankei și de mercenarii lor.

Mitingul a fost deschis de academicianul MIHAI BENIUC, prim-secretar al Uniunii scriitorilor din R. P. R. care a arătat că lovitura dată Cubei este o lovitură dată libertății, cauzel sfînte pentru care curge de veacuri singela celor ce muncesc.

A luat cuvîntul în continuare acad. ZAHARIA STANCU, zugrăvind chipul mirșav al celor interesați în îngunucherea și exploatarea poporului cuban, al celor care de pe plașă Miami nu au încetat să viseze la dulcele profituri trase de pe urma bogățiilor pămîntului cuban. Același chip hid al imperialismului l-a înfierat și poetul CIERONA THEODORESCU, reținînd în încheierea cuvîntului său versurile lui Vladimir Maklovski despre America.

Cu minie clocoțitoare pictorul CORNELIU BABA a exprimat protestul său și al celorlalți artiști plastici față de atentatul banditeșc săvîșit împotriva unui popor care a pornit pe drumul imbunătățirii soartei sale, pe drumul construirii unei vieti pasnice și libere. Compozitorul GHEORGHE DUMITRESCU, mustru eminent al artei, și-a arătat în cuvînte înfăcitate încrederea în izbînda cauzei poporului cuban.

Prozatorul TITUS POPOVICI, în tozburile care se apără astăzi cu succes împotriva cotropitorilor, a descuris citeva momente din trecut zbuclumiat și din drumul constructiv al Cubei de astăzi. „Cuba non e solia!” a răsunit în sală în aplauzele îndelungate ale asistenței.

Artistul poporului I. FÎNTEȘTEANU a spus între altele: „Nol, cetățenii unei țări în care totuși este închinat demnității și fericirii umane, nu

putem rămîne indiferenți față de o acțiune îndreptată împotriva demnității umane. Poporul cuban va reuși să respingă bande de contrarevoluționare, să-și curețe țara de orice urme de cotropitori. Cauza sfîntă a libertății va învinge”. Artista emerită ARTA FLORESCU și-a exprimat indignarea față de samavolnicia agresiunii din Cuba.

Poezii ION BRAD și ȘTEFAN IUREȘ au citit versurile lor închinete patriei lui Fidel Castro și luptei de apărare care se desfășoară pe țărmurile Mării Caraliber. EUGEN JEBE-

LEANU a citit în traducerea sa versurile poezului revoluționar cuban Nicolas Guillen.

În încheiere, mitingului acad. Mihai Beniuc a propus adunării o miștină adresată Organizației Națiunilor Unite, în care cei prezenți cer în crețarea acțiunilor criminale organizate de imperialismul american împotriva Cubei, luarea unor măsuri urgente de către O.N.U. împotriva acțiunilor agresive ale S.U.A. Motiunea a fost aprobată cu multă căldură de întreaga asistență.

REP.

In aceeași lună...

În luna aprilie a anului 1961, undeva în Uniunea Sovietică, un om se pregătea să zboare — primul — în Cosmos.

În aceeași lună, a aceluiași an, undeva în Statele Unite, un general punea la punct ultimele pregătiri pentru atacarea Cubei libere.

În luna aprilie a anului 1961 specialiștii sovietici verificau, cu atenția încordată la maximum, aparatele navei cosmice care urma să se înalțe peste citeva ceasuri în sferile înalte și, pînd un om îndănră, să înfrîngă legile imponderabilității.

În aceeași lună, a aceluiași an, specialiștii americani verificau, cu atenția încordată la maximum, aparatele navelor care urmau să debarce peste citeva ceasuri pe țărmurile Cubei și, pînd îndănră citeva miș de mercenari, să atace un popor liber și pașnic.

În luna aprilie a anului 1961, un maior de aviație sovietică, Gagarin, se urca în cabina navei cosmice.

În aceeași lună, a aceluiași an,

un maior se urca în slujba americanului se urca în cabina avionului de bombardament cu patru motoare.

În luna aprilie a anului 1961, maiorul sovietic transmitea prin radio: Văd pămîntul. Mă simt bine.

În aceeași lună aprilie, a aceluiași an, maiorul american transmitea prin radio: Văd Cuba. Bombardez orașele Cubei.

În luna aprilie a anului 1961, pe două meridiane diferite se înfrîntau două fapte diferite: maiorul sovietic Iuri Gagarin zbura din nou în Cosmos, cucerînd una din cele mai strălucite victorii ale istoriei umane, iar în Marea Caraliber citeva miș de mercenari debarcau pe teritoriul liber al Cubei, săvîșind unul din cele mai rușinoase fapte ale istoriei contemporane. Asmenea fapte nu pot fi însă tolerate de istorie. Cuba îl va arunca pe agresorii în mare.

AI. MIRODAN

Manifestație antiimperialistă pe străzile Havanei

Manifestări ale Uniunii Scriitorilor închinată aniversării Partidului

Marea sărbătoare de la 8 mai este întâmplătoare de intrare de scriitorii prin contactul tot mai strâns cu masele de cititori...

Beauca, Al. Andreișoanu, Eugen Barbu, Lucia Demetrius, Aurel Gurghianu, Kanyadi Șandor, Letay Lajos, Nagy Istvan, Aurel Rău și Al. Șabighian.

MICAELA ELEUTHERIADE „Fabrica de var Cerna”

RASFOIND REVISTELE

„Munca” de Ion Istrati este un izbutit portret literar în care figura personajului se detașează pregnant din contextul evenimentului descris...

„Fata care nu e sora mea” de Ion Ariescu, abordând o temă actuală: prezentarea absolvenților la locul de producție.

„Fata care nu e sora mea” de Ion Ariescu, abordând o temă actuală: prezentarea absolvenților la locul de producție.

„Fata care nu e sora mea” de Ion Ariescu, abordând o temă actuală: prezentarea absolvenților la locul de producție.

„Fata care nu e sora mea” de Ion Ariescu, abordând o temă actuală: prezentarea absolvenților la locul de producție.

LA CENACIUL „NICOLAE LABIS”

Sâmbătă 15 aprilie urma să se țină sedința obișnuită de lucru a cenacului „Nicolae Labis”...

Sâmbătă 15 aprilie urma să se țină sedința obișnuită de lucru a cenacului „Nicolae Labis”...

Sâmbătă 15 aprilie urma să se țină sedința obișnuită de lucru a cenacului „Nicolae Labis”...

LA CENACIUL „NICOLAE LABIS”

Integrată în contextul literar epocii — prim-mele patru decenii ale secolului nostru — poezia lui Topirceanu a fost considerată ca o reacție față de curentele moderniste în general...

CRONICAR

„Fata care nu e sora mea” de Ion Ariescu, abordând o temă actuală: prezentarea absolvenților la locul de producție.

„Fata care nu e sora mea” de Ion Ariescu, abordând o temă actuală: prezentarea absolvenților la locul de producție.

„Fata care nu e sora mea” de Ion Ariescu, abordând o temă actuală: prezentarea absolvenților la locul de producție.

„Fata care nu e sora mea” de Ion Ariescu, abordând o temă actuală: prezentarea absolvenților la locul de producție.

„Fata care nu e sora mea” de Ion Ariescu, abordând o temă actuală: prezentarea absolvenților la locul de producție.

Macedonski în limba maghiară

Sub numele lui Macedonski, dominând eleganta copertă a unei cărți, stă scris Decembrie 61 (Noaptea de decembrie).

Parcurgând poemul care dă titlul culegerii, constatăm cele două calități ale lui Szemerle Ferenc: fidelitatea față de original și eleganta tălmăcirii.

Culegerea aceasta, trecind mesajul artistic de la o literatură la alta, răspunde, prin alăturarea și realizarea ei, unuia din principiile ce însușesc socialismul: acela din care rezultă că literatura trebuie să fie utilă și să contribuie la bunăstarea și progresul societății.

„Din mers” Tot în ultimul număr al revistei clujene „Tribuna”, Mircea Parascovescu, în ultimul număr al „Luceafărului”, marchează un progres evident: eroismul comunistilor...

„Eroica” În activitatea tinărului poet Constantin Abăluță, poemul „Eroica”, publicat în ultimul număr al „Luceafărului”, marchează un progres evident: eroismul comunistilor...

„Eroica” În activitatea tinărului poet Constantin Abăluță, poemul „Eroica”, publicat în ultimul număr al „Luceafărului”, marchează un progres evident: eroismul comunistilor...

„Eroica” În activitatea tinărului poet Constantin Abăluță, poemul „Eroica”, publicat în ultimul număr al „Luceafărului”, marchează un progres evident: eroismul comunistilor...

„Eroica” În activitatea tinărului poet Constantin Abăluță, poemul „Eroica”, publicat în ultimul număr al „Luceafărului”, marchează un progres evident: eroismul comunistilor...

„Eroica” În activitatea tinărului poet Constantin Abăluță, poemul „Eroica”, publicat în ultimul număr al „Luceafărului”, marchează un progres evident: eroismul comunistilor...

„Eroica” În activitatea tinărului poet Constantin Abăluță, poemul „Eroica”, publicat în ultimul număr al „Luceafărului”, marchează un progres evident: eroismul comunistilor...

„Eroica” În activitatea tinărului poet Constantin Abăluță, poemul „Eroica”, publicat în ultimul număr al „Luceafărului”, marchează un progres evident: eroismul comunistilor...

„Eroica” În activitatea tinărului poet Constantin Abăluță, poemul „Eroica”, publicat în ultimul număr al „Luceafărului”, marchează un progres evident: eroismul comunistilor...

„Eroica” În activitatea tinărului poet Constantin Abăluță, poemul „Eroica”, publicat în ultimul număr al „Luceafărului”, marchează un progres evident: eroismul comunistilor...

„Eroica” În activitatea tinărului poet Constantin Abăluță, poemul „Eroica”, publicat în ultimul număr al „Luceafărului”, marchează un progres evident: eroismul comunistilor...

O NOUA EDIȚIE

Reeditarea implică singură o judecată de valoare. Negura a apărut recent în „Biblioteca pentru toți”, colecția al cărei principiu este acela de a însuma cele mai reprezentative opere din literatura universală și din literatura română clasică și contemporană.

Prima ediție a Negurii a înfruntat aprecerile favorabile a criticii și a publicului larg. Aceasta nu l-a împiedicat pe Eusebiu Camilar să-și revadă atent textul, care în această nouă versiune îl definește ca romanțier cu o înțelegere nuanțată a procesului social-istoric.

Confruntarea celor două ediții pune în lumină evoluția scriitorului care în răstimpul a zece ani și-a îmbogățit experiența artistică cu date noi capabile să reflecte mai profund tragedia pe care a trăit-o poporul nostru în anii dictaturii antonesciene.

Construit pe o antiteză (uman-inuman) romanul lui Eusebiu Camilar dă imaginea de coșmar a unei epoci sumbre din istoria țării noastre. O fină și mai emoționantă participare a scriitorului la viața personajelor înțeleșite cu virtuți etice superioare sporește meritele noii ediții, sensibil îmbogățită față de prima versiune.

Spunem că lectura ultimei ediții e semnificativă pentru evoluția scriitorului. Reluând și adâncind episoade importante, Eusebiu Camilar a dat romanului său unitate, relief și complexitate psihologică.

Au mai rămas din vechea ediție unele detalii inutile, oarecare sentimentalisme, dar acestea nu modifică în prea mare măsură aprecierile de mai sus de vreme ce scriitorul a dovedit atita exigență față de sine, aducând numeroase și substanțiale îmbunătățiri romanului său.

Au mai rămas din vechea ediție unele detalii inutile, oarecare sentimentalisme, dar acestea nu modifică în prea mare măsură aprecierile de mai sus de vreme ce scriitorul a dovedit atita exigență față de sine, aducând numeroase și substanțiale îmbunătățiri romanului său.

Au mai rămas din vechea ediție unele detalii inutile, oarecare sentimentalisme, dar acestea nu modifică în prea mare măsură aprecierile de mai sus de vreme ce scriitorul a dovedit atita exigență față de sine, aducând numeroase și substanțiale îmbunătățiri romanului său.

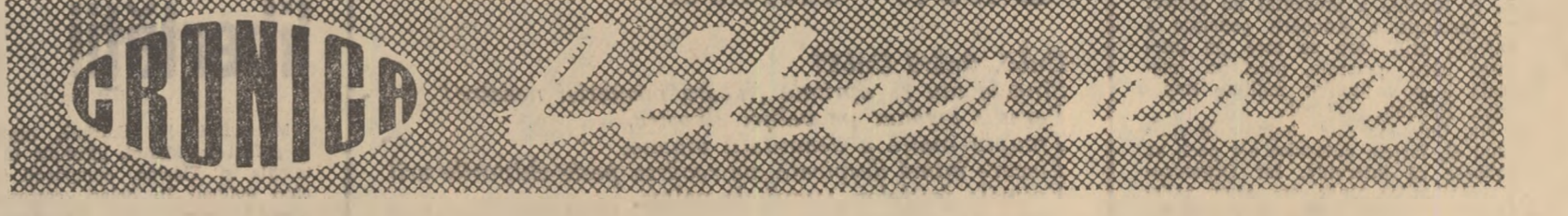
Au mai rămas din vechea ediție unele detalii inutile, oarecare sentimentalisme, dar acestea nu modifică în prea mare măsură aprecierile de mai sus de vreme ce scriitorul a dovedit atita exigență față de sine, aducând numeroase și substanțiale îmbunătățiri romanului său.

Au mai rămas din vechea ediție unele detalii inutile, oarecare sentimentalisme, dar acestea nu modifică în prea mare măsură aprecierile de mai sus de vreme ce scriitorul a dovedit atita exigență față de sine, aducând numeroase și substanțiale îmbunătățiri romanului său.

Au mai rămas din vechea ediție unele detalii inutile, oarecare sentimentalisme, dar acestea nu modifică în prea mare măsură aprecierile de mai sus de vreme ce scriitorul a dovedit atita exigență față de sine, aducând numeroase și substanțiale îmbunătățiri romanului său.

EUSEBIU CAMILAR „Negura”

Liviu CALIN

CRONICAR

„Balade vesele și triste” (B. p. t.)

„Balade vesele și triste” (B. p. t.)

„Balade vesele și triste” (B. p. t.)

„Balade vesele și triste” (B. p. t.)

A. MILNIKOV și A. KOROLEV

„Constructorii comunismului” (fragment)

MĂNUȘILE

aria primii scrisoarea din Moscova cind încă nu începuse să o aștepte, desigur toți vecinii îi spuneau: — Nu-ți scrie. N-are el timp să-ți trimită scrisorile. Citește zilele...

mal repede aminte despre ce și despre cine era vorba, dar nu reuși. Bătrina observă, dar se făcu că nu vede, se ridică, se apropie și desnoadă legătura pe care o purtase cu ea: — Iar asta-i pentru tine. Nu te minia, primăste, așa cum ai primi de la mama.

Povestire despre Lenin de VIKTOR TELPUGOV

mănuși din acelea cu un deget. Se întinseseră atât de molatec și își descrețiră culele atât de liniștit, ca și cum ar fi ofțat gânditoare. Scăpă și bătrinei un oftat ușor, aproape neobservat. — Sînt d-ale noastre, simple. Poartă-le sănătoș.

Lenin, atent, luă o mănușă și o cercă. Îi venea ca turnată: — Și femeile de prin părțile noastre împletesc mănuși ca asta. Lină răscuțită. Vă mulțumesc mult. Ar fi vrut să mai spună ceva, dar mătușica agitată, își luă rămas bun și plecă tot atât de neașteptat cum venise.

De două ori izbucni și își luă zhotăr peste rîul Moscova sunetul clopotului, iar ea continuă să se sprijine cînd pe un picior, cînd pe altul, zîmbind în sine. — S-a întors în saf veselă, îmbujorată. Conștienții, ascultîndu-i povestea, tot glumeau: — Daria, tu parcă ai întinerit!

— Da ce să faci? Ulte, stau tunuri în oraș sub omăt, de poate să treacă și trei sute de ierni, și tot nu ruginesc. Fier bun, dar sînt și in-grijite... Numai un lucru nu știa Daria — oare cel cărui ea îi împletise, poartă mănușile? — La ce i-o fi trebuindu, gindește-te singură, îi spunea vecinii. El, vezi bine, o fi avînd d-alea de piele cu puf de eider. Ba — și mai ales calde, poate chiar din lină de Angora.

— E adevărat, le dădu dreptate ce stau în fața literaturii, legate de educarea omului, de largirea orizontului concepțiilor sale: literatura trebuie să dîndă să-l facă să înțeleagă pe cetățeanul din sine și să-l facă să înțeleagă pe cetățeanul din sine și să-l facă să înțeleagă pe cetățeanul din sine...

bătrina, ce să faci cu ale mele! Dar cine știe, poate că tot le poartă în zilele cînd gerul e mai aspru. Dar în adîncul sufletului spera: le poartă. Curînd clișia flăcîi din sat plecară în oraș. La întoarcere veniră direct la Daria: — Le poartă. Chiar noi am văzut. — Le poartă și te laudă. Sînt, zice, foarte călduroase. Mai călduroase ca cele de Angora.

Daria îi asculta de băieți în tăcere, iar prin fața ochelarilor scintileau în lumina slabă a seriilor andrelele ascuțite de oțel. Alături, pe pervazu ferestrei se odihnea o mănușe gata. Degetul ei de lină stătea țepăn de parcă ar fi fost îmbrăcat pe o mină uriașă.

— Asta-s pentru poștașul nostru, Sașa-lunganul. Nu vezi ce geantă greea cu scrisori cără el în fiecare zi prin ger? ... Au trecut mulți ani de atunci. Nu mai e Lenin, de mult nu mai e nici Daria. Un alt poștaș străbate în zori cărările înghețate din satul ei, dar andrelele cu care bătrina își împletea neprețuitele-i daruri trăiesc și lucrează, pare-se, fără odihnă.

Vecinul nostru, un erou aviator, a primit de Anul Nou un pachet de la consătenii lui, din satul „de după Mojai”. A deschis cutia de placaj: mănuși!

La fel, la fel ca acelea...

În romînește de DAN LAZĂRESCU

A coborît un om din cer

A coborît un om din vechiul cer în cea mai dulce clipă de april și cu-n suris albastru de copil el a descins din pasărea de fier.

Mulțimile-l aclamă în delir. Icarul nou, — de soare neînfrînt — sărută sovieticul pămînt și-și bea nemuritorul lui potir.

Gagarin este noul Prometeu și nu-i zăgăzuit de stîncă, jos; Cosmonaut, cu chip de Făt-Frumos, înfrînse cerul și pe dumnezeu,

Și-i slobodă de-acum cărarea spre Venus și spre noi luceferi și vom zbura prin spații teferi făcîndu-ne prin cer plimbarea.

Gagarin a venit din naltul cer cu un mesaj, — ca vremea de bătrîn — — Să-i fim noi Universului stăpîni! iar prașiei lumii: Spadă, temnicer.

Ion BANUȚA

Statuia lui Lenin

Pe Pămînt Se află statuia lui Lenin, Moment al trecerii lui — din aprilie spre nemurire.

Urcînd, o frunte de bronz arcuiește-nălțimile Iar norii Sub un ultim orizont rîcoșează.

Pe treptele respirației oțelile sîute spre limbul cel nou. Mîinile-nîntse îl caută o, cum îl caută!

Iar timpul trecînd prin mina întinsă A statuii de bronz vine-n mîinile noastre Și se preschimbă-n uzine, în fabrici, în rachete și în coloane de marmură.

Lenin privește oamenii, Pe fiecare din noi Și zările lumii îi trec prin manta fluturînd.

Adrian PAUNESCU

Sub semnul lui Lenin

Vă amintiți, oameni, în Octombrie de flăcări, un marinar cu chipul de explozii înegrit, cu banda de cartușe prinsă-n banduliera, coborînd pe marmora Palatului de Iarnă, a raportat simplu: „Palatul a fost cucerit!”

...A început pămîntul de-atunci o altă eră! Sîntem cu toții martori în Aprilie de aur, calm, un pilot, pe frunte simfînd stelara rouă, purtînd în ochi întinsul tulburător de astre, coboară svolt din navă în inimile noastre și raportează simplu: „Cosmosul a fost cucerit!”

...A început și cerul de azi o eră nouă!

Ce i-a unit în slavă, unul durînd o punte spre zborul lui Gagarin ce-a dus ca un bolid lumina lui Octombrie și-n bezele din cer? Știm: dragostea lui Ilici, linianura frunte cu gîndu-i fără margini filon aurișter iar lîngă piept, voiața-i: carnetul de partid!

Nicolae TAUTU

Corăbierul cerului

Duc ca pe niște tainice vești, Printre mutele, recile stele, Printre orbii planeți, Sclipirile ochilor mei omenăști, Purfind încă sub pleoape În oglizile lor Ale patriei ape.

Rotitoare planetă cu sînge fierbinte Duc printre aștri Zăcnutul viu din artere, Desfac în cosmicul dom, Nebănuita putere, Fără de margini aripe de om.

Selea de soare, spin de lumină, Dar de milenii Al omenirii, fără răgaz. Prin buzele mele le-astîmpără azi Un fiu din țara lui Lenin.

Umăr la umăr S-au adunat cenușii, De peacuri numere aride Tainicul lor grăunte de foc Sub pasul meu se deschide.

La cosmice praguri am adăstat Cu talpa pe-un număr. Dezrobîtu pămînt m-avînta, îmi vorbea, Legile vechi îmi cădeau de pe umăr, Și-am pornit să plutesc în înalt ca o stea.

Prin largile spații de ametist, Peste al astrilor șirag, Îmi port inima de comunist Aprinsă pe cer ca un steag.

Leția PĂPU

HEBA Nr. 3 din acest an al revistei „Sena”...

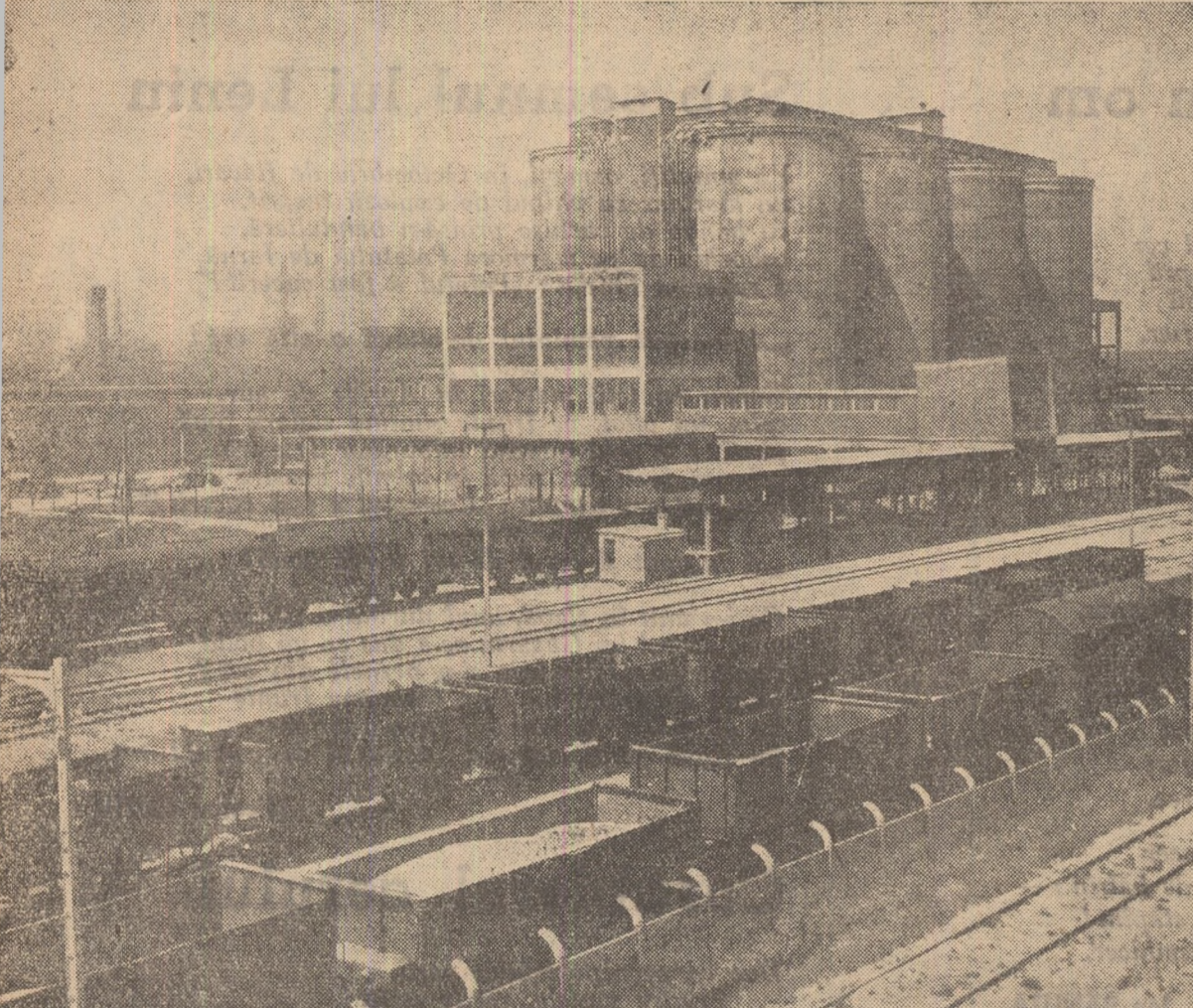
REVISTA presei străine Nouvelles Littéraires

Spre Cosmos Imaginile din spațiu

Gîndirea leninistă gîndirea a epocii noastre

(Urmare din pag. 1) la analiza stadiului ultim al capitalismului, de la problema revoluției pînă la cercetarea căilor concrete de construire a socialismului...

Și atunci se ivi o schimbare

Uzina de ciment siderurgic din zgură de furnal, de la Nowa Huta (R.P. Poland)

WLADISLAW BRONIEWSKI

Despre cruzimea privighetorii

Imi ceruși să scriu despre crînguri și lunci, Bine, încep, însă gîndul meu iară se răfăcește, prin universul lumii mai, ca atunci, ca în primăvară.

Știu, radio, ziarele, atomul, numeroși Churchillii, deghizîndu-se-n pripă... Prefer să dau cuvîntul florilor pentru o clipă.

Și mai înlîți, celor suav miroșitoare: Liliac, lăcrămoare, — și după-aceea, în aurul ei mă-nfășoare Luna — Arachnea.

Și apoi voi cînta candelabru castanilor ca pe un arhimandrit în stiharele florii, și voi eterniza la sfîrșit suspinul privighetorii.

O, nu, ea nu plînge, căci la un pas de aici, de dragoste cîntă să moare. Luscina cânta noctu — e scris și în dicționare.

Dicționaru-i mai simplu ca viața, mai clar... Felito, zorii s-au deschis, să mi se-ngăduie-așa dar să disez iar în vis,

să nizez cî eu ești... așa cum ești cî pîrul tău, cu aștăzi, e aurit, cî ai vrea să trăiești pînă la sfîrșitul lumii și chiar după sfîrșit...

În această strofă, aproape saphică, o înelătorie surprind: pentru că aș vrea să vorbesc cu Ieek Gutkind,

despre ce gîndea în ghetto, cînd gloanțele i se termină. Totuși, pe atunci privighetorii cîntau să moară!

Poate și mai țirziu glasul lor a sunat în august, 44, în septembrie, oare?... O, privighetorii, cîntători, e păcat, un oraș moare!...

O, felito, Varșovia, primăvara, hai, suflați peste fantome, destul, și mi-e silă, să fie-n sfîrșit bucurie în mai, aveți milă!

Să-ți scriu de păduri și de lunci mi-ai cerut, privighetooarea cîntase în farnecul seriei cînd generalul Walter a căzut în țărba durerii...

„Pațe peste culmile-nalte...” (Goethe), „Pe lacu-nlins strălucitor...” *) Descoperă un alt poet, să se-imbete De harul tău, mai creator.

* Primele cuvinte ale unui celebru poem de Mickiewicz, scris la Lausanne.

JAROSLAW IWASZKIEWICZ

Ars poetica

Să nu te-ntorci, chiar dacă o frunte grea întinzi În iarba unor crezuri trecute, uneori, Și urmărește zborul, pe turnuri, de cocori, Și urma verii-n iazul cu tainice oglinzi.

Să nu te-ntorci, lăstunii se-nșiruite sub nori, Dar vor găsi pe alții prin casele de grinzi. Si-aceste fire dense ce între poli le prinzi Nu-ți dăruie un cîntec, ci harta unui zbor.

Trenul a trecut de lac, a fluierat... s-a dus. O cămădărie-si înalță hornu-n sus. Și nopți, neguri grele-i împiedică venirea.

Te înfășoară umbra. O, doamnă, trebuia, Din sarcinile toate, uitam de cea mai grea: Să mergi cu-a tale visuri, să nu-ți întorci privirea.

În românește de TAȘCU GHEORGHIU

Poezia unui tribun

Wladislaw Broniewski

Poezia lui Wladislaw Broniewski este o cronică lirică a Poloniei și a luptei clasei muncitoare poloneze în cîmădărie de victorie după eliberarea Varșoviei în 7 ianuarie 1945 de către armatele polone și sovietice. „Ce ză frumosa! / Rustie, Polonie, ce colțură frumosa, ce ză frumosa! / Săruta cărămidă a Varșoviei / fiece piatră răsărită / Oameni și ne iubim!” Ce ză frumosa! (L. Peran).

„Ministra al treburilor vizului” cum se autodefineste o mîndrie, și ale cărui slove „Știu că obznîi / să spargă celții”, poezii are dimensiunile nazdă a liricii cotidiene, revoluționare, înfrîndu-se prin orientarea ei expresivă cu Maikovski (din care ea și trache înca din perioada anilor 1925-1926, și pe a cărui influență a asimilat-o creatorului, și cu revolta tragică a bardului maghiar Jozef Attila).

Adresîndu-se celor mai largi pătriți de cîntători, Broniewski se investește cu însemnătate tribunului între care în primul rînd simplii tate, — capabili să exprime adeseori inedit și esențial al luptei de clasă: „Fă tate pînă morții tale, / mor doi — dar numai atît — / în din stîrului crece acest-oraș, / te-nabuse, le strîng de gît. / Săruta singla muncitoroș, / de Marx și de Liebknecht și spun, / de Lenin vorbeș... / În Piața Băneli sînt mîngurii, greș / demonștrări de muză”. („Luna pe viața Poloniei”).

Dață ar fi numai să înfrîmîtă durule volumul lui Broniewski și tot ne-am putea face o idee precisă asupra evoluției sale care este paralelă cu istoria populară poloneză: „Morile de vînt” (1925), „Negrii deasupra orașului” (1926), „Comuna din Buzia” (1929), „Îngrijitoare și cîntec” (1932), „Strigăți suporți” (1939), „Speranță” (1931), „Puterile firi” (1939).

Înca de la primul volum, la tematica poeziei lui Broniewski un rol principal îl joacă clasa muncitoare. Astfel în „Muncitorii” este celebrată demnitatea și tăria singurei clase consecvent revoluționare: „Dă-nădăm aripile-n zbor, / mîlținea e-un pîfor pe stradă / iar sus, pînă la 1942, relează-ortice nor / o răpălitor roște spădă. / Podari, la răzări și apori / Mai departe! Mai sus! / Mai departe! / Mai sus! / Înărmîm / țără tînă / spre-orișturi / mai mult. / Not, / o milioane de fărări, / E tînăntul, cîntecul aspru-ai viteiei / ce sfermă-ortice piedică-n drum, / Scîntea de alțădă a Marsilizezi / incendiu e-mai!”. Există la Broniewski o mare capacitate de a conjuga datele vieții personale cu temele generale, amănunțit întoc cu perspectiva cea mai simplă. Cele două caractere au înfrînă, ei coexistă. Această particularitate a artei sale este mai evidentă în poeziele în care evocă moartea soției sale uicidă de către fasciști în lagărul de la Auschwitz și care de mai țirziu a ficeci sale pe care o plînge în cîntecul funerar zguduitor, pe care le-a publicat în volumul Anka (1936).

Aria tematică a lui Broniewski se dezvoltă nu numai pe coordonatele evenimentelor istorice, ci și pe coordonatele intime ale conștiinței omului nou. În acest sens, volumul „Bănoștea la armă” din 1943, din care desprindem poezile „Bănoștea la armă”, „Soldatul polon”, „Nu-mi pasă” și „Mazurka de Chopin” este un exemplu de atitudine militantă antifascistă.

Cînd descrie, Broniewski preferă contrastul puternic alb-negru, de xilogravură, folosiud epitetul general în stilul poeziei clasice. Impresia e de soliditate: „Pații mei calcă pe ochii mozicului / Este acîl nuri mormînți de țiran / Temele, pînă, / Bănoștea / Înțeleg mormînții lui Tamerlan”. („Mormînții lui Tamerlan”).

De o mare mobilitate tematică, poet al temerilor sociale, Broniewski este mereu prănsit. La el, poezia ocazională are sensul genealogic. Mesajul lui ultim este mesajul comunistului:

„Nu ne-om da singuri al morții venimî Rădăritul frăției, toșu crin, se desface. Pace asupra acestui pămînt, Pace, pace... OMUL Pace!” Este meritul poetului Cicerone Iteodoru de a fi îmbogățit literatura noastră de traduceri cu un volum de versuri altele, al cărui sursă larg cuprinde poezii reprezentative din principalele etape de dezvoltare ale lui Wladislaw Broniewski. Echivalența poemelor la limba română este fluentă și sugestivă, permînd lectorului să în cunoștință de lîncea acestui tusemnat poet al poporului polonez prieteni.

Nichita STANESCU

L oculesc de treizeci și patru de ani la Varșovia în aceeași casă, pe aceeași stradă. Aici mi-am petrecut cea mai mare parte a vieții mele, aici s-au născut cele mai multe dintre lucrările mele literare. S-ar părea că e plătitor și monoton să locuiești atîta vreme în același loc, cînd alții se perindă de-a lungul unei vieți prin zeci de apartamente diferite, orașe, țări. Și totuși, dacă aș scrie un roman care să se mărginească numai la povestea acestei case, s-ar dovedi în cele din urmă că e reprezentativă povestea emoționantă a unui oraș, istoria Poloniei, istoria chiar a oamenilor în spațiul toate aspectele destinului lor, atît personal cît și social. Povestea aceasta nu ar fi lipsită de întipări. Să luăm, de pildă, doar vîntul de la ferestra camerei în care lucrez. De cîte ori, contemplînd-o de-a lungul anilor, am repetat ca un refren aceste cuvinte din poemul lui Mickiewicz, „Visul” (al lui Byron): „Și atunci se ivi o schimbare în cîmpul meu vizual”.

Voi povesti deci istoria priveștii de la ferestra mea.

1

Inghesuite pe o parte între clădirea școlii ce se numea pe vremea școlii Rontaler și spațiile clădirilor din strada Polna, iar în partea cealaltă între intrarea străzii Jaworzynska și aripa clădirilor din strada ce se numea pe atunci „6 august”, se aflau în fața ferestrelor mele trei căsuțe dintre care eu n-o puteam vedea decît pe prima. Celelalte două se ascundeau în spațiile ei și numai din întîmplare am descoperit mai țirziu existența lor. Cea din fața ferestrelor mele era chiar de tipul celor case pe jumătate de țară, atît de numeroase la periferia Varșoviei la începutul secolului. Un cooperat cu olane vechi bădîn în diverse nuanțe de roșu, la fațadă zecete ferestre la parter și la etaj, o verandă de lemn frumos înnegrit de ani, totul îmbrăcat într-o rețea deasă de viță sălbatăcă cățărată pe acoperișul roșic, încadrînd ferestrele ce luceau în mijlocul verzeții ca niște lacuri mici între tufișuri. De la viața aceasta și pînă sub ferestrele mele se întîndea o grădînă plină de verdețuri, cu pomi fructiferi, cu legume și flori, îngrijită cu dragoste. Intr-o parte, de-a lungul zidului școlii, erau niște construcții mărunte, cotețe de păsări, despărtate de grădînă printr-un gard. Codăceau acolo găini, cîntau cococi, măciucau rațe, citeodă gănoia și șițe un purcel. Bine înțeles, în grădînă era și un cîne, meu, atît pe măsură ce creșteau anii. Înții Lulu, apoi un cîne lup, un basel; și cînoșteam pe toți, așa cum cînoșteam de minune siluetele și fețele oamenilor, mai ales ale femeilor în vîrstă care aveau de lucru în curtea cu păsări sau se plimbau prin grădînă. Era aproape ca la țară. Era liniște, primăvara înflorire perii, iar toamna fructele aureau la înțimeea ferestrelor mele. Adevărat că alături era școala, roind zgomotoasă cît era ziua de lungă. Dar mă obișnuisem cu zgomotul acela ce izbucea la fiecare oră și se spîrgea de gardul grădînii ca un val nedorit ce se izbeste de un dig solid. Eu nu-l auzeam; eu auzeam liniștea parfumată, inverzită sau înzăpezită a grădînii, o liniște atît de mare încît era cît o surdina peste tot zgomotul care-l înțea. Așa a fost vreme îndelungată, pînă ce se ivi o schimbare în cîmpul meu vizual.

2

Septembrie 1939. Gardurile ce despărtau colțisorul orașului rustic de strada Jaworzynska și de străduța ce dădea în strada Polna, fură dărîmate pe ambele laturi. În grădînă staționa un deșajment de cavalerie, cu niște cașuri și rontăni și frunzele copacilor. O doamnă bătrînă, îmbrăcată într-o vechie deasă galbenă-cafenie și cu niște ciudați toși, ieși pe verandă. Oferi ulanilor niște roșii coapte dintr-un coșuleț. Deasupra grădînii să auză țîntul ubuzel și urlul bombardierelor. Puțin mai țirziu ulanii plecară. Veniră alți soldați care tăiară cîțiva copaci, în grădînă fu instalată o baterie de tunuri de cîmp. Plecară și ei lăsînd în urmă straturile răcolite, arbuștii rețezuți, iarba strivită de roți. Veni apoi noaptea ocupației, în mijlocul căreia plîpia, așa cum se întîmpla în beznă, o flacăra mică de viață, chiar pe măsura casei și grădînii din fața ferestrelor mele. Casa cea tăcută și liniștită își pînă încet rînila. Gardul fu pus la loc, se făcură iar straturi și se puse sămînță, olanele acoperișului lovite de schije bombeilor fură încoluite cu altele noi.

3

În noaptea de 12 spre 13 mai 1943, nu lipsi mult ca să dispară casa cu tot cu grădînă. Raidul începî cam pe la zece seara; a durat vreo două ore și cartierul nostru acu cel mai mult de suferit de rîndul acesta. O bombă căzu chiar în mijlocul grădînii făcînd o groapă adîncă. De n-ar fi fost, după spusele „experților”, de calibrul cel mai mic, desigur că ar fi distrus cu totul căsuța și odată cu ea și zidul casei noastre și, se înțeleg, camera în care scriu. Așa, nu făcu decît să împrăștie toate olanele acoperișului care nu erau ținute de circuiți viței de vie și făcu praf toate gemurile. Următoarea a fost o bombă de 500 de kg. Ea distruse imobilul din strada „6 august” de la nr. 15, de care țineau două căsuțe cărora le aparținea aceeași grădînă; una din ele fu incendiată, mulți oameni muriră și unii fură îngropați în via sub dărîmături. Prin podul primei case lipsite de acoperiș se puteau zări acum acoperișurile celorlalte două.

Cele trei case trecură, de bine de rău, și prin această încercare. Acoperișul ar fu reparat și toate trei fură acoperite cu olane noi. Ferestrele fură încoluite și se umplu cu pămînt groapă din grădînă.

4

Primăvara lui 1944 găsi casa năpădită de viță sălbatăcă, la fel de tăcută și liniștită, ca întodeauna, parcă mai tăcută, curbărită în trecutul ei ce pare nepieritor. E adevărat că perii ce fusese rălați nu-și mai legănuu ramurile înflorite la ferestra mea, dar popoul argintiu ce era ascuns mai înainte, se desfăcea acum mai în voie, tremurîndu-și frunzele în bătaia vîntului; și liliacul bădîn înflorirea mai bogat.

Și atunci se ivi o schimbare în cîmpul meu vizual.

5

August 1944. Insurecția! Gardurile ce despărtau grădina de strada Jaworzynska și de strada Polna fură iar date jos. Între școlă și casa noastră s-a ridicat o baricadă. Tinerii cu bășii negre, îmbrăcați în salopete și purtînd brasarde albroșu fac de gardă în grădînă. Doamna cea bătrînă în rochie de casă galbenă-cafenie și cu cîriopi roșii coboră treptele verandei și, în tumultul bătăliei încleștate, împarte insurgenților roșii coapte din coșulețului ei.

În septembrie apără în grădînă primul mormînt al unui însurecționist, apoi un al doilea, al treilea, al patrulea. Grădina se schimbă în cimitir, așa cum s-a întîmplat cu întreaga Varșovie timp de multe

dintre colegii mei au fost deportați la muncă obligatorie în Germania, alții au luat parte la Insurecție. Eu sînt cel mai tînăr din clasă... — Bine, bine înțeleg. Du-te de învață — îi spusе bădîndu-l pe umăr. Și atunci se ivi o schimbare în cîmpul meu vizual.

6

Într-o noapte de decembrie în grădina cea veche se ivi o echipă de gopari înzărcinați cu exhumările și a doua zi, în locul mormîntelor, nu se mai vedea decît pămîntul răscolit. În vară, se dărîmară ruinele zidurilor ce se clătinau în fața ferestrei mele. Se înțeleg că școlarii au asistat la demolare și au ajutat la aranjatul sărămizilor. Nici nu mai e nevoie să spun că nu și-au crutat cu acest prilej nici gîtlejurile nici plămînii și au țipat cît au putut.

Am observat în urmă cum arbuștii ce mai rămăsese și resturile grădînii au dispărut sub picioarele flăcărilor noastre. Am mai văzut cum, într-o dimineață, a venit cineva și a tăiat și apoi a scos rădăcina ultimului copac, popul argintiu. Ceea ce fusese cîndva o grădînă devenise un maidan bădător în via jocurilor năstrușnice ale coșilor. Și, avînd în vedere lipsa de clădiri pentru școli, orele de curs se prelungeau pînă seara, așa

de Maria DABROWSKA

luni de zile. Am părăsit casa și orașul mergînd pe un drum ce trecea chiar pe lîngă cele trei căsuțe rînduite una lîngă alta sub cerul întunecat al lui octombrie; erau năpădite de viță sălbatăcă și încă înlîți și de data asta.

Și atunci se ivi o schimbare în cîmpul meu vizual.

1

Varșovia eliberată 1945. În primele zile ale lui februarie, în picioare la ferestra camerei mele, într-o îngărmădire de hîrți, de cărți și... de zăpadă, priveș grădina-cimitir răcolită, pînă de zăpadă și noroi. Sint acum peste douăzeci de morminte. După plecare noastră, în octombrie, au mai murit mulți oameni aici. Nu mai e nici urmă de cotețe, nu mai există casa îmbrăcată în viță sălbatăcă. Se văd numai niște ziduri ase, cu gauri dreptunghiulare în locurile unde erau uși și ferestre și prin ele se zăresc grămezi de ruine. Cele trei căsuțe, vestigii ale secolului trecut, au fost incendiate în timpul jernii cumplite, cînd dușmanul a dat foc sistematic întregului oraș, înșutînd pierderile din timpul Insurecției.

Dar acum, schimbările din cîmpul meu vizual se succed cu repeziune ca pe o scenă turnantă. Se repară în mare grabă școala; ea răsună de pe acum de zumzetul mulțimii de copii și adolescenți; funcționează din nou ziua întreagă. Dimineața învață elevii unui liceu, după masă cei alții liceu; iar seara, la început la lumina lămpii cu gaz și mai apoi la lumina electrică, pulsează viața unui întreg șir de cursuri de calificare.

Se apropie prima vară după război. Resturile grădînii înverzesc cum pot și cu ce pot. Viță sălbatăcă se cățără iar pe ruinele înnegrite. Vechile straturi de legume și flori sint năpădite de buruieni. Mormintele de asameni; abia se zăresc dintre măgăranul și măstîrușul ce le acoperă. Vechea grădînă a devenit terenul de joc a școlărilor mici și mari. Strigînd și țipînd, plini de dor de viață, ei alegăru prin grădînă și peste mormînte fără să le ia în seamă. Uneori, cite unul din ei se lovește de vreo cruce putrezită, o îndreaptă, rămîne o clipă pe gînduri și apoi reîncepe goana și joaca.

Nepotul meu Jurek, copil de suflet de pe urma războiului, în vîrstă de teșaprezece ani, merge la liceul de după-amiază. Într-o zi, arătîndu-i de la ferestra copiii ce se fugăresc printre morminte, îi spun: „Privește. Sint mormintele celor ce au luptat în timpul Insurecției. Le profanăți sărînd peste ele. Nu le-ași putea oare îngrijii cum se cuvine? Propune lucrul acesta la tine în clasă”. Jurek roșește timid. „Eu nu îndrăznesc; n-ar voi să mă rădămă”. Dar tu ai putea să explici mai bine. Scrie un bilet la școala”. „Bine! Ai dreptate, băiete! Mă așez deci și scriu o scrisoare pe care Jurek o va preda profesorului ca s-o citească în clasă. A doua zi, în timp ce scriu la masa mea de lucru în înserearea de toamnă, Jurek năvălește în casa venînd de la școala și strigă: „Ei? Ai văzut?”

Furată de gînduri, întreb distrasă: „Ce anume? Ce trebuia să văd?”

— Vai, mătășică — se îndignează el decepționat, Scrii scrisori și apoi aici nu-ți mai arunci ochii pe ferestă! Noi am lucrat toată dimineața la privește!

Din păcate, era aproape întuneric. Jurek era dezolat.

— Să nu uți să privești miine de îndată ce te scoți. Jurek, „de îndată ce m-am sculat”, m-am uitat pe ferestră. Micul cîmîlir era curățat de toate buruienile. Fiecare mormînt era împodobit cu flori de toamnă și înconjurat cu buciți de cărămizi sau pietricele. Crucile puse la locul lor cu grijă și între morminte, alei netezite.

— Sînteți niște băieți de isprăvă — îi spusе lui Jurek. Veți deveni niște oameni adevărați, deși deocîndată tare mă înlpiedecați să lucrez cu gălăgia voastră. N-ați vrea să mergeți să vă jucăți pe maidan? Poate că înși putea convinge pe colegii tăi.

— S-a făcut — promise el din toată inima. Dar deodată rămăsa pe gînduri și adăugă: — Știu, mătășică dragă, mulți

adesea pîștu zile de-a rîndul. Astfel vederea de la ferestra mea îmi anunță că mare parte din copiii erau plecați în colonii în vacanță. În 1950 mi-am petrecut toată luna august la Varșovia și în tot acest timp a domnit o liniște deplină sub ferestrele mele. Liniștea aceea spunea că în anul acela toți copiii și toți tinerii din cartierul nostru își petreceau vacanța în vilegiatură, în colonii sau în tabere de vară. Această arăta cum viața cea nouă ce se instaurase alungase tinerii din praful ruinelor către cîmpii, la munte sau în mare.

Al doilea fapt care mi-a dat de gîndit au fost observațiile mele în legătură cu jocurile copiilor. În primii doi ani de după război, puștii jucau cel mai adesea niște jocuri sinistre. Se jucau de-a războiul, de-a deportarea, ba chiar de-a execuția. În miștile lor puteau fi văzute de obicei sau mitraliere mici sau pistoale de lemn. Chiar și fețiștele luau parte la aceste jocuri, imitînd urlul sirenelor de alarmă, explozia bombelor, refugiu prin pivnițe. Cîteodată urmărină asemenea jocuri, îmi spunea cu îngrijorare că atîta vreme cît copiii se vor juca în felul acesta, războiul n-o să dispară de pe pămînt. Aștăzi, copiii se joacă altfel sub ferestra mea. Va lîne multă vreme?

Pentru totdeauna? Hotărîlilor va fi cu ce se vor juca cei mari. Din păcate, mi s-a întîmplat să aud un copil întrebînd-o pe mălăcașa într-un magazin de jucării dacă nu i-ar putea cumpăra o mică bombă atomică.

Și atunci se ivi o schimbare în cîmpul meu vizual. A început construcția cartierului de locuiețe Marszalkowska. Mult timp, numai brațul unei macarale enorme purtînd nisip sau cărămizi se deplasa în peisajul alcătuit din colinele de dărîmături și ruine ale imobilelor din strada „6 august”. Dar într-o bună dimineață au sosit două excavatoare și două bulldozer prezintăntul efortului creator. El răscolește totul ca un izvor dătător de viață, chiar dacă aici nu se văd decît niște nori de praf. Dar, dincolo de bucuria de a vedea și cartierul nostru mutilat intrînd în reconstrucție, în afară de grija de a afla ce înfășoare va lua ei, casa noastră a fost cuprînsă de teama că ar putea fi dărîmată. Umbra zvonului că va fi dărîmată pentru că pe aici va trece o stradă nouă, se spunea că „eu și venit să vadă și să măsoare” etc. Bunul simț striga: „e imposibil!”. După o mulțime de zvonuri alarmante, după ce am studiat machete, planuri, schițe, am ajuns cu toți la concluzia că clădirea noastră, scăpată din atîtea cataclisme, rămîne în picioare.

Din camera mea, de care s-au legat viața și inima mea, contempți deci vederea ce se zărește prin ferestre și care s-a schimbat de attea ori și încerc să-mi imaginez casele și edificiile ce se vor ridica. Poate că nu-mi vor ascunde albatrușul cerului. Poate că pe locul fostei grădini va fi una nouă, un spațiu verde între blocurile de locuiețe destinate celor ce muncesc. Cei ce muncesc pentru noua măreție a Poloniei.

În romînește de S. STANESCU

Există o forță...

Sint pe lume religii și credințe în felurite forțe supranaturale.

Dar e o putere care a zidit această Varșovie; e o putere care-a înălțat Nowa Huta și Gdanskul, cu uriașe vapoare și care sădărește minuni, în Silezia. E una și aceeași forță, care, la mine acasă, a înălțat Bicazul și Hunedoara și alte uriașe, nemaizădute minuni sădărite în toată lumea.

Sint pe lume religii și credințe în tot felul de forțe. Dar există în Polonia, ca și la mine acasă, o putere nouă și uriașă; eu acestei forțe, pînă la pămînt mă-nclin și mă confund cu Ea.

Polonia romantică

La Varșovia, în cîmpia Mazoviei, de-a lungul Sileziei; pe deasupra giganților de la Nowa Huta, peste vapoarele din Gdansk — în sute de locuri, merou am stat și am ascultat cîntecul unei femei. O femeie cîntă în toată Polonia un cîntec mare cît Vistula — un cîntec mare curge înțec și amplu și scaldă întreaga Polonie.

E un cîntec pe care îl recunoști dintre toate melodiile pămîntului. Dar căutați să vedeți singuri cum va arăta Polonia, cînd întreg acest cîntec va fi proiectat în uriașe construcții de oțel și beton.

Traian COȘOVEI

PRIMA SARCINĂ DE PARTID

În firzul nopții, când începusem să-mi pierd speranța că va mai veni, strungarul deschise binșor ușa, se fusese înaintura. Apoi, pe rând, la fel de grijulii și la fel de misterioși, intraseră și Ioan, și Vlase, și Oprea.

E o beznă de-și bagi degetele-n ochi! Șoptise cu voce stăină nichelatorul. L-am înțeles pe Pagu și el nici nu m-a văzut.

Nenea Costică tresărise.

Pe unde lăi înțeles?

Propriu-zis nu l-am înțeles. Eu eram încă departe când el a intrat în curtea lui Willy. Am traversat drumul, mi-am lăsat șapca peste sprâncene, am sărit într-un travaliu.

După această grabită și scurtă explicație, liniștea se instăpini pentru un timp în mica mea locuință. Camuflată, lampa pălpina în peretele negru, răspindind o lumină albastră-verzuie peste chipurile înegurate ale lucrătorilor.

La ce te gândești, Costică? se pomenea nichelatorul întrebând. Doar nu crezi că sînt aici de prost...

Nu fi copil, omule! Mă tot muncesc să-mi aduc aminte... Pe Armand Pagu asta l-am mai văzut undeva și nu mă știu unde...

Poate că te înseși, nene, am îndrăznit și eu să-mi dau cu părerea. Pare într-adevăr să fie din Craiova... Willy l-a închiriat o cămăruță...

Iar eu îi spun că nu mă înșel, băiete! Îmi șoptise omul, Îmi este de-ajuns să văd o mustră și...

Nenea Vlase își trecuse palma peste obrazul neras, mormăise că din fundul unei lăntini:

Ei, și mai dă-l naibi de ghimzdroc! Nici nu merită să-ți frămînti creierii...

Strungarul își întorsese cu o mișcare încetată obrazul. Ochiul lui cărbunii aveau reflexe de oțel.

Ba merită, frățioare, merită, vorbise el cu glas încet dar apăsat. Trebuie să fim trei și atenți cu cei din jurul nostru... Fascismul este o înără în zvircoire... Iar fiara, în zvircoirea ei turbată, devine și mai orărbă, și mai răzbuțoasă... Voi n-ai văzut? Willy a început să nu mai aibă încredere nici în Florea, care... Da, ia-l tu! Cheile atelierelor, i-le-a dat lui Pagu... De unde pînă unde această schimbare? Umii om abia cunoscut nu-și dai pe mînă puterea de a deschide și de a închide o fabrică!

N-a mai vrut nici Florea să țină cheile, a încercat nichelatorul a lămurii.

Asta o spun eu acum, ca să ne ia puțit! Prea ești încrezător în el, Vlase! S-a lepădat patronul de-o slugă, iar sluga se jură cu lacrimi de crocodi că nu și-a lăsat niciodată stăpînul...

Au tăcut. Noaptea era caldă, zăvoitoare. Înăuntru, între pereții scunzi și înguști, aerul era și mai fierbinte. Ghemuit pe-o buturugă, sudorul Oprea fuma cu privirile coborîte, în timp ce Ioan, stînd pe marginea patului, își înăbușa cu greu tusea.

Ei, ce facem? a întrebat nichelatorul nerăbdător. La ce oră trebuie să vină...

La unsprezece fix, răspunse nenea Costică. Peste un sleep de oră.

Și tuc unde?

I-am explicat cu de-amănuntul... Inșă, vezi tu, Vlase, nu prea știu ce-o să facem... Sintem doar cinci și unul dintre noi...

Eu unul, fi sigur că n-am să renunț! mormăise nichelatorul.

Nici eu! i adăugase cu voce suierătoare Ioan.

Nici eu! tresărise sudorul Oprea.

Nenea Costică îi ceresese pe rînd, surizînd.

Și-ați vrea ca toamă eu?...

Nenea Costică întirzia înșă cu răspunsul. Peste obrazul lui smead, peste fata lui ușor întoarsă spre lampa camuflată în foia de culoarea cerealei, subțire și ciuruită pe alocuri, trecuse undă tainică a unei dezlegări neașteptate.

Nu, o echipă din trei oameni mai rău m-ar încerca, mormurase strungarul.

Tăcuși și se uitase cu priviri calde spre mine. Parcă acum, după atîta vreme, își dădea seama de prezența mea, și-a întins palma lui mare și s-a lăsat-o fierbinte și grea pe umărul meu dezgolit sub cămașa ruptă.

Nici la sorf n-o să tragem, continuase el cu aceeași voce misterioasă. De ce să se simtă vreunul dintre noi nedreptăți... Dar o să mă înșefesc... Ei, mergi, făcătule, cu mine?

Un fior de gheață mi-a trecut prin șira spinării. Apoi am răspuns fără să-mi pot stăpîni emoția:

Cu dumneata merg pînă la capătul pămîntului...

Strungarul s-a ogîndit o clipă în ochii mei, a ris călîmnd capul dat în cărușine.

NATALIA MATEI „În ajutorul greviștilor” (1933)

lel de vijelios, lăsîndu-mi o amintire vagă și un cuvînt misterios: „tovarășul”, purtat ca un talisman drag peste lurtuna nedormită a anilor.

Curînd, după ce ieșise și sudorul Oprea, ne-am privit toți patru în tăcere. Apoi nenea Costică se apropiase de pat, împărșise egal fluturării, îi dăduse o parte nichelatorului.

Sectorul lor este cel mai greu! mormurase fără veste Ioan. Nu-i lucru ușor să luptezi lîncini tocmai în inima orașului...

Nenea Vlase, perechea lăcătusului, tresărise.

Lasă, Ioane, nici al nostru nuri de leopădat... O să trecem și prin fața casei lui Willy... Nu te bucuri? Să vezi ce-o să-mi mai căpșim șarpelui vitrină... O să-i lipese o sută de hîrtiuje în chip de ciocan și seceră... Și pe ușa o să-i lipese citeva...

Tu mai bine să îi om socotit, Vlase, simțise nenea Costică nevoia să-i povăluiască. N-are nici un rost să-i „înfrumusețezi” patronului prăvălia... Fluturării trebuie să răspîndești pe toată strada, să vadă lumea, să citească și să simtă că partidul nu doarme, că luptă...

Nichelatorul își trecuse palma peste bărbia aspră, înalțîndu-și sprincenele într-un mare semn al mirii.

Măi, Costică, mormăise el, zău dacă i-ar strica șarpelui cu ochelari o liră de sperietură...

Și tu crezi că așa nu-i destul de speriat? Ce copil ești, Vlase. Se-a-probie Armata Roșie, muncitorii se-agită, lărgînina se frămîntă, ostășii nu vor să mai lupte... Tremură pielea capitaliștilor, frățioare... Chitică ca sobolani, vârsă venin în gazele, dau ordine bezmetice prin comandamentele fasciste: „ardeți, necideți, spinurați!”, mai rău decît pe timpul lui Aila și Gingis-han...

Nichelatorul n-a mai spus nimic. O încruntare mută îl umbra înfrunții, Nenea Costică și-a privit cu luare-aminte ceasul argintiu, prîns într-un lîncșor subțire și ruginit, a urmurat:

Ar fi timpul, băieți...

Ioan a sărit sprinten de pe marginea patului. În lumina stearsă și albastrie a lămpii cu petrol, lăta îl apărea palidă, vîntă, de-o culoare neome-nescă.

O iei pe lingă catedrală, îi șoptise strungarului. Apoi îl aștept pe Vlase în stația din Grîvita... El te urmează la un minut.

Lăcătusul îi strîmese cu nădejde mina. Apoi dăduse cu ochii de minie, se apropiase.

Cu bine, Pătrule... cu bine... Și-ți urez succes în îndeplinirea sarcinii de partid...

L-am ascultat, scoțind mă-nvălăia auzefoarte. O clipă închisese pleoapele. Cînd m-am uitat din nou, cei doi nu mai erau. Păsînd în noaptea de smoață, Ioan și Vlase lăseră în inima mea, alături de cuvîntul tovarăș, acel nou și tulburător cuvînt: „partidul”.

de ȘTEFAN GHEORGHIU

Strungarul își ridicase ochii din cadranul mare, fumuriu, însemnat cu litere coloroase, romane, mă ceresete cu neșumerie.

Partidul? a tresărit el. Da, ai dreptate... ar fi trebuit să-ți spun măcar o vorbă despre partid...

Un val fierbinte de sînge îmi năvălise în obraji. Glasul acela blînd, prielenc, încrezător, răscolise simțiri și mai adînci în mine. Stăteam leapăn pe pat, nerăbdător și plin de așteptare. Strungarul înălșase înșă din umeri, ofțase:

Ar fi trebuit, Pătrule... sigur c-ar fi trebuit... Împul înșă nu ține seama de noi... Vezi, mai sînt trei minute... El, nu te întrista, băiete... Partidul este aici și pretutîndu... El strîneste ura noastră, ne îndeamnă la luptă... Vezi tu, îl găsești pînă și în fluturării ce-î lipim pe garduri: „Jos fascismul!”, sau: „Trăiască Uniunea Sovietică, prietena și eliberatoarea popoarelor!” Partidul nu-i un om, nici doi, nici o sută, ci milioane și milioane de oameni ce lovește fără cruțare în hitlerești, în dușmanii păcii... El plutește în aerul cel respirăm, filie în laldul cel roșu, tresare în inima tă... Da, și în inima ta este o pătîciidă din partid, un grăunte de minie, de împovîrire lață de tot ce este nedreptate și asuprire pe pămînt...

Mi-a cuprîns cu palmele lui puternice ureerii, m-a privit înțat. Zîmbea visător, iar zîmbetul acela tainic, deschidea și-n mine o poartă de lumină...

Apoi am pornit amîndoi, încrezători, în noaptea de afară...

mi amintesc și acum de omul acela înalt, îmbrăcat în niște haine închise la culoare, cam roase dar curate, strîmpe pe trupu-i athletic cu brațe vinjoase și umeri largi de hercule. Nu era tînar, sau, poate, așa mi se păruse mie în semin-tunerul incăperii, în noaptea acees turburătoare, cînd mi-a fost dat să-l ascult și să-l văd pentru prima oară în viață.

Intrase înăuntru ca vijelia, surzînd și ascunzîndu-și parca cu ajutorul viciunii oboșale multor ore de veghe, de trudă și de nesomn. Mîscările lui sigure, precise, de loc calculat, exprimau vigoare, prospețime, o robustețe dură, greu de supus, de stăpînit, de înfrînt.

Bună seara, tovarăș! rostise el simplu, în șoptă, cu un glas melodos, profund, ce-mi părse cunoscut de cînd lumea.

Bine-ai venit! răspunse în numele tuturora Vlase.

Tovarășul ne dăduse mina pe rînd, zorit, și în timp ce nenea Costică proptes cu grijă drugul cel greu în ușa, el își golise buzunarele și căptuseala hainei de pachețele mici, roșii, albe, galbene, înșirîndu-le în fața noastră, pe patul acoperit de foale matozolit și putrede.

Sectoarele cred că le știți? întrebasese omul după aceea.

Le știu, îl încredințasese strungarul.

Musălul clipise mulțumit. Apoi, în ochii rotunzi și adînci, îi jucăsese luminile viu scîlitoare ca două mărgele de oțel, atunci cînd mă zărise.

El este făcătul despre care mi-ai vorbit? îl mai întrebasese pe strungar.

Omul...
 — Bine mă bătușe prietenșese pe umăr, își ceresete ceasul de buzunar, rostise.

— Foarte bine... Atunci eu am plecat... Peste zece minute pornesc următorii...

Aleșese citeva pachețele cu fluturării, și le în desase la loc, în buzunarele hainei. Pe urmă își rotșe privirea în jur, exclamase:

Grozavă ascunzătoare mai aveți, tovarăș... Pot să te aduimece o sută de copii... Cînd te văd dispărînd pe poarta catedralei, rămîn cu gurile căsăcate...

Mai avem și alte ieșiri, zîmbe nenea Costică. Una trece prin grădina spitaului, spre calea Victoriei... Iar alta, dacă arunci buturugile de colo în lături, duce prin șirtele atelierului de-a dreptul către Luteraia...

Minunat... minunat... Deci, ne-am înțeles; peste zece minute...

Strungarul îi deschisesese ușa și el plecase la

În Otilia. — Pentru simplitatea ei, proaspăt, va publicăm poezia „Nuize vesele”.

Există ruine care nu plîng, bătăie de mîini și plîns... nu hîdînesc sub zăpaci... nu strîng, în adine, amintiri de război... E trist numai război... pe care s-a prîns meuegul și gene rușinoși...

Strigînd despre mine, te nconioară ruine oesele!

Chiar tu, în fața unei dureri fără zău, să capeți puterea dărîmării, zăr, să șapi, cu unghie, două cuninte: „Atenție, demolare!”

Și, construind, pe-un nou temel, să nîmpești, cu un cat mai sus, soarete pur crescind în dimineață!

F. S., București. — Nu sîntep singurul cîmă nu l-am răspuns la scrisori auzitoare. Cîntările după care selecționez materialul (reflexa zeci de plicuri, săptămînă) le-am expus nu odată în cartol prezentați răzită. Iar pară rău că unii corespondenți, uitînd de aceste criteri, stărîne să li se răspundă „ali de ali” la versurile trînșe, chiar dacă acestea ar încerca spațiu teștriu al rubricii noastre cu o lungă înșirare de nume, după care ar urma leonicul „decamdată, nu” în acest „decamdată”, nu” s-ar include manuscrise dovedind fie ne-cunoașterea ortografică, fie o imprecizie și o formulare desușă, fie chiar lipsa celei mai frave școlii de taleni, și aceste defecțe — în producții fără pregătirea exemplifcator, a căror analizare, deci, n-ar prezenta un estic și pentru celelți cititori. „Cazul” dvs. nu e chiar atit de grav, totuși putînde dvs. rînduri n-au fost și nu sînt încă, nici de astă dată, coapre pentru o discuție.

Popescu N. Nicolae, electrician — În cîndă unei ortografii nesupravagheate și a unei amniete nesigurate în folosirea vocabularului, versurile dvs. plutesc în pagină încete de sinceritate, grație și valent. Cîtez din poezia închinată partidului:

De alături aprige, lui acoralat praful crud, și-n dimineața cu ochii albaștri și în călăuză, iști aduș. Gîngas, tu mă cuprinzi cu miniești puternice, solare...

Lacom, sorb prin rădăcinile minții, ploșia slovei tale de aur...

Reția de asemeni epigrama, lațema pe care îl adresați colegilor dvs de aspirații...

Nu oă mînșit că n-afți fost publicat.

ca, uneori, condetul sub critică se spîciadă.

Vișțiti cu putere; muză credincioasă oă asprață precum soția lui Ulisse în ocheșă și litaică!

Ioan Andronic, colonia minieră, Cuzia. — Comparad Africa (în primele rînduri ale manuscrisului dvs) cu un trînzant negru de diamant, șlețit de polizorul miniei!, atit tribuit o imagine-reflector care nu a lăsat lectură și aprecierea versurilor dvs. Desigur, metaforele, ca atare, nu asigură valoarea unei poezii, dar, folosite în mod necesar,

Cereul literar „Al. Vlașă”, Tr. Secerîn. — Culegerea de poezii trimisă de cîteva membri ai conculului dvs. nu este, din păcate, foarte coidicentată. Frișele, orientarea în tematică e îndăbălat, dar, cu excepția poete, a versurilor elevului Rusu Victor, celelalte materiale au feșă de un pronunțat convenționalism. Așa cum reiese, din puținele pușini electice, personalitate par ne-diferențiată, limbajul sîrac, este șia standardizat. Dacă fiecare din semnatari ar trimite un grup de poezii, judecata noastră s-ar putea exercita mai riguros.

N. V. Hunedara. — Cea mai realizată dinde poezie recentă, mi se pare „lu orașul meu”.

În orașul meu, unde-n fiecare zi pomii știu o explozie de cloștia și transdiferențiat în decurul industrial.

În orașul meu, unde-n fiecare zi te nborbește despre socialism și despre un bîșat îndrăgostit de o fată.

În orașul meu, unde simt adunînde din mine tot otuș și toată puterea străbunilor cum adunete-n straturile de cărbuni stau încremenate emeriile solare!

În orașul meu, e locul de-nîlțarea al energilor potențiale!

În orașul meu, înalți și dens, lung și lat ești toată faza, în orașul meu, Hunedara!

În celelalte, stîruie o amonunță a nemie a ideilor și sentimentelor, și plînșie înșufletit prin exclamății. Aștept din partea dumitale un efort șpre substanțiat și originalitate și combaterea activă a rutinei.

POSTA redacției

de NINA CASSIAN

ele pot constitui un fel de „lixativ” al ideii și al emoiiei, pot colora și detașa, ajutînd la comunicația intenției. De aceea, poate, după alte versuri pregnante, din aceeași poezie, ca „armata noapță a spat cu mușchii dieptului căușele colonialismului”, „această războiul cascadelor, al păduri” etc. sîrșitului sună sec, constatativ.

În luptă — au călăuz, mulți fi credincioși al libertății, erot nauțait.

După victorie o să le ridicați monumentul eroilor, negri căzut și în praf colonialismului.

Se pare că, după un prim avni emoțional concretizat, și-au ostetit Puctul nu trebuie să-și îngăduie așa

Rafineria Onești. Vedere parțială a noii secții pentru fabricarea cocșului din pudron. Foto EDMUND HÖFER

Caragiale la „Ghimpele” CITEVA PRECIZĂRI ȘI O POEZIE NECUNOSCUTĂ

reatorul infatuatului guraliv Mitică, a păstrat asupra propriei sale tinerieși o enigmatică rezervă. Cu excepția citeva amintiri șarce, Caragiale a așezat sub pecetea tăcerii întîmplările copilăriei ce și primiși pași ai junelei. Cînd nu a tăcut, nenea Ianuși-a permis uneori să mistifice (vezi declarațiile sale cu privire la studii). Rivna unui doctorand în liere doric să restituească biografia scriitorului l-a miniat atit de puternic pe Caragiale, încit — după cum mărturisese un „martor ocular” — cei de față s-au „tenut o clipă pentru integritatea persoanei fizice a tînarului și întempestivului biografi”.

Această obstinată muțenie asupra amelor de učenice, a făcut posibilă înțogorarea debutului său absolut chiar de către bunul prieten a scriitorului și primul editor exhaustiv al opere sale, Paul Zarișopol. Datorăm recuperarea activității lui Caragiale la revista „Ghimpele” lui Șerban Cioculescu, care a utilizat cu preciepe o indicație lugară dînr-un articol malțios al lui Macedonski.

Nu ne putem îndoi că perioada de la „Ghimpele” prezintă un deosebit interes pentru cercetarea operei marlelui scriitor. După cum s-a observat, colaborarea activă la această publicație debută la de extrema roșetășia, venind după participarea la miscarea ploesteană a lui Candiano-Popescu și precedînd prezența scriitorului la alte publicații de opozție anticonservatoare, desemnează între anii 1870—1877 o lungă etapă de adeziune la lozincile politice liberale. Ni se pare extrem de important faptul că episodul „liberalismului” lui Caragiale coincide cu aflarea în opoziție a acestei grupări politice, pe care scriitorul o va părăsi scurtă vreme după ce liberalii preia guvernarea țării. Vesnie opozant și sistematic didizant, autorul „Scrisorilor pierdute” nu și-a dezmințit și a primii săi pași în publicistica literară pasiunea civică. Credem că nu poate fi acceptată opinia exprimată în unele studii mai vechi și după care contribuția lui Caragiale la „Ghimpele” este de natură exclusiv literară. O cercetare mai amănunțită a acestei publicații între anii 1873—1876 ne-a condus la convinge-

rea că viitorul dramaturg a participat efectiv la întreginerea campaniilor politice violente ale urmașului lui „Nichipercean”. Al. Macedonski nu greșea atunci cînd își amintea că în paginile săptămînăului satiric, condus — în acea perioadă — de G. Dun, Teodorescu, tînarul Caragiale injura surzutește pe conservatorii. Vom citi, decamdată, citeva date care conturează mai deplin caracterul politic, de esență radicală, al primului contact pe care Caragiale îl stabilește prin scris cu o pagină publică.

Trebue să ne exprimăm, astiel, îndoiala în ceea ce privește apariția numelui lui Caragiale în paginile revistei „Ghimpele” — după unele opi-

cea mai mare măsură redactarea revistei, aderînd și sprijinînd neliniștite obiective politice ale acestei publicații belicoase. Atit Ghedem (G. Dem. Teodorescu) cit și ceilalți redactori de bază aționau spectaculos și furi-luab împotriva „ciocoimii... poete, fatale... ursuze”. Trebuie să menționăm că formalia comitetului în care este cooptat Caragiale în decembrie 1874, și anușă, cu aproape două luni înainte, înnoreia programatică, legată de revenirea pentru un timp în conducerea „Ghimpelei” a lui N. T. Orašanu. Cunoscutul pamphletar antimonarhic, partizan împlăcitat al lui C. A. Rosetti conturează mai dramatic direcția de opoziție dezesperată a revistei, direcție de care Caragiale

Probleme de istorie literară

„la intervale rare”. Relativ rar apar în această publicație pseudo-nimele identitate ale scriitorului (Car. și Palicar) dar ni se pare îndreptățit să admitem că printre numeroasele poezii și folioțoane satirice nesemnate sau semnate cu iscălituri fanteziste (și care alcătușe într-o mare măsură materia literară a „Ghimpelei”) unele aparțin viitorului mare satiric în sprijinul aceste decențe presupuneri trebuie să cităm în primul rînd faptul că începînd de la 15 decembrie 1874 (pînă la o dată pe care nu o putem preciza, dar care poate fi situată — judecînd după prezența semnăturilor sale cunoscut — spre șrșitul anului 1875) Caragiale face parte din comitetul revistei. Într-adevăr, în nr. 50 — anul XV apare pe prima pagină următoarea comunicare:

„Anunțăm cu mare plăcere de rău că unul din membrii comitetului care scria sub pseudonimul Alexe s-a retras din redacțiunea Ghimpelei, și a privat astiel ziarul de humoristice și spirituale d-sale ispraștîn. Comitetul a și procedat la înlocuirea d-sale și d. Car. a binevoit a-i lua înșarcinările, astiel că comitetul se găsește iarăși complet”.

Caragiale nu era, așadar, un colaborator pasager. Este de crezut că membrii comitetului își asumau în

semnături este transparentă. Poezia se înscrie, nu fără grafie satirică, în linia incriminătorilor ascuțite, adre-sate guvernărilor conservatori. Trăgînd o linie de unire între iurii umili din temșile și holi „onorabili” bugetivori, „Ialba” contestă solvabilitatea morală a miniștrilor corupți, în sili-lul extrem și categoric al lui Orašanu și Ghedem. Situaarea autorilor stilați ai fraudelor și spoliierilor licite în aceeași categorie morală cu tîharii de rînd, se realizează în-versuri care transcriu parodie enițaza compozițiilor grandilocvente: „Daț-ne drumul / Fără zăbavă / Daț-ne posturi / Cu bune rosturi / Daț-ne totul, fiți de isprăvi / La tîlhărie / Fără să fie / Pe mina noastră a turturor, / Iar nu voi care / Ați făcut stare, / Iar o smulgeți singuri ca din topor! / Daț-ne drumul cu mare zor!...”

„Ialba hoților de inchisori” semnaleză mai pregnant prezența lui Caragiale în liniile frontului opoziționist al „Ghimpelei”. Viitorul redactor a Claponului” își colorează pana în distileria de esențe satirice a grupului de la „Ghimpele”, grup care se recomada în octombrie 1874 a fi o asociațiune de scriitori cu o reputațiune stabilită, de care nu este necesitate a se și cine simt. Accesate carte de vizită enigmatică trezește suspiciuni dar și încită la o cercetare minuțioasă a acestei publicații în care urmele penișiei lui Caragiale se cer, în primul rînd, urmările cu o mai strălucitoare rîvă.

V. MINDRA

1) Paul Zarișopol: Caragiale în „Convorbiri literare” LXVII — 6 — iunie 1934.
 2) Este vorba, desigur, de Horia Petra-Petrescu care a câștigat o simpatia lui Caragiale.
 3) Sir Kock, colaboratorul lui Caragiale este Constantin Crîșcescu („funcționar mi se pare la Ministerul lucrărilor publice” scrie C. Bacalbașa în „Bucureștii de altădată” I, p. 82). G. Ortestescu este unul din redactorii cei mai activi ai „Ghimpelei” între 1871—1876, semînd cu pseudonimie Sir Kock, Cocris, Zaplan, Clucerul Ciocan ot Felele.

Teatrul nostru contemporan, creație a Partidului

Cit de deosebită este viața noastră de astăzi față de cea de odinioară. Cit de mult s-a schimbat felul în care judecăm evenimentele ce se petrec în jurul nostru. Trădături noi, necunoscute altădată, apar în felul de-a gândi, în mentalitatea oamenilor, fapte neobișnuite, împlinite de oameni „simplici” dezbătute aparitia unor noi virtuți, unei noi conștiințe sociale. Sub ochii noștri s-a format un tip de om nou, în continuă dezvoltare și împlinire.

A oglinzi în artă și a interpreta pe scurt prefaceri de asemenea proporții și consecințe lor în conștiința oamenilor nu este ușor. Putem oare înfățișa scenic numai cu mijloacele noastre din trecut acest proces de transformare, ale cărui aspecte nu seamănă de la o zi la alta? Mai ieri, învațam noi actorii și de-prindeam pe studenții noștri să inter-preteze viața satului — de pildă — în condițiile existenței chibzburimii; astăzi se pune problema înfrunghirii unor frunzișuri de gospodăriilor colective milionare, care căldoreasă în capitala țării, vizitează în grup muzee și spectacole, căldoreasă în străinătate, studiază și aplică agrotehnică înaintată.

Desigur, punctul de pornire pe drumul creației actoricești rămâne totuși, dar în condițiile societății socialiste arde este un fenomen social cu o multă mai largă sferă de acțiune. O astfel răspundere a actorilor este înfățișarea și interpretarea în permanență schimbare, cunoașterea acestor fenomene și participarea lor emoțională la noile transformări, sezișarea evenimentelor și înfățișarea lui pe scenă cu cea mai înaltă expresivitate, caracterizată, cred, nou stil contemporan de interpretare.

Eroul nou nu trebuie înfățișat schematic, conform unui șablon, el trebuie interpretat în dezvoltarea lui, în continuă sa dezvoltare, cu contradicțiile pe care trebuie să le învingă, în lupta dintre nou și vechi. Înțelegerea faptului că teatrul, în condițiile societății noastre, are o importanță deosebită, de a influența și de a transforma conștiința masei, de a transforma conștiința masei, de a ține responsabilii crea-cu-te, din care derivă o nouă atitudine față de profesiunea sa, o nouă etică.

În această direcție trebuie îndreptată atenția și eforturile noastre. Măsterească trebură este înțelegerea în mentalitatea și în unele comportări ale noastre. Lichidarea influențelor educației și moralei „buzoianilor”, formarea conștiinței socialiste constituie o sarcină importantă și în lumea teatrelor.

„Partidul nostru — spuneva tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej — desfășoară o intensă activitate pentru dezvoltarea conștiinței socialiste și a noilor trăsături de comportare a oamenilor, pentru plămădirea omului nou, membru demn al societății socialiste”.

Doarina actorului ca munca sa să aibă un ecou cât mai larg, să fie prețuită, este condiționată de materialul dramatic pe care se sprijină. Noua dramă de dezvoltare a teatrului în R.P.R. datorează mult drama-

turii naționale contemporane. Dar mai există mulți interpreți de talent care încă nu și-au putut satisface dorința de a interpreta noi roluri din dramaturgia națională. Cred că trebuie găsite forme noi de colaborare cu autorii noștri dramatice, care să contribuie la îmbogățirea tematicii și la dezvoltarea artistică a dramaturgiei noastre. Căutările comune, chiar dacă nu sunt urmate imediat de succes, nu trebuie să întrerupă această muncă bazată pe încrederea și înțelegerea reciprocă.

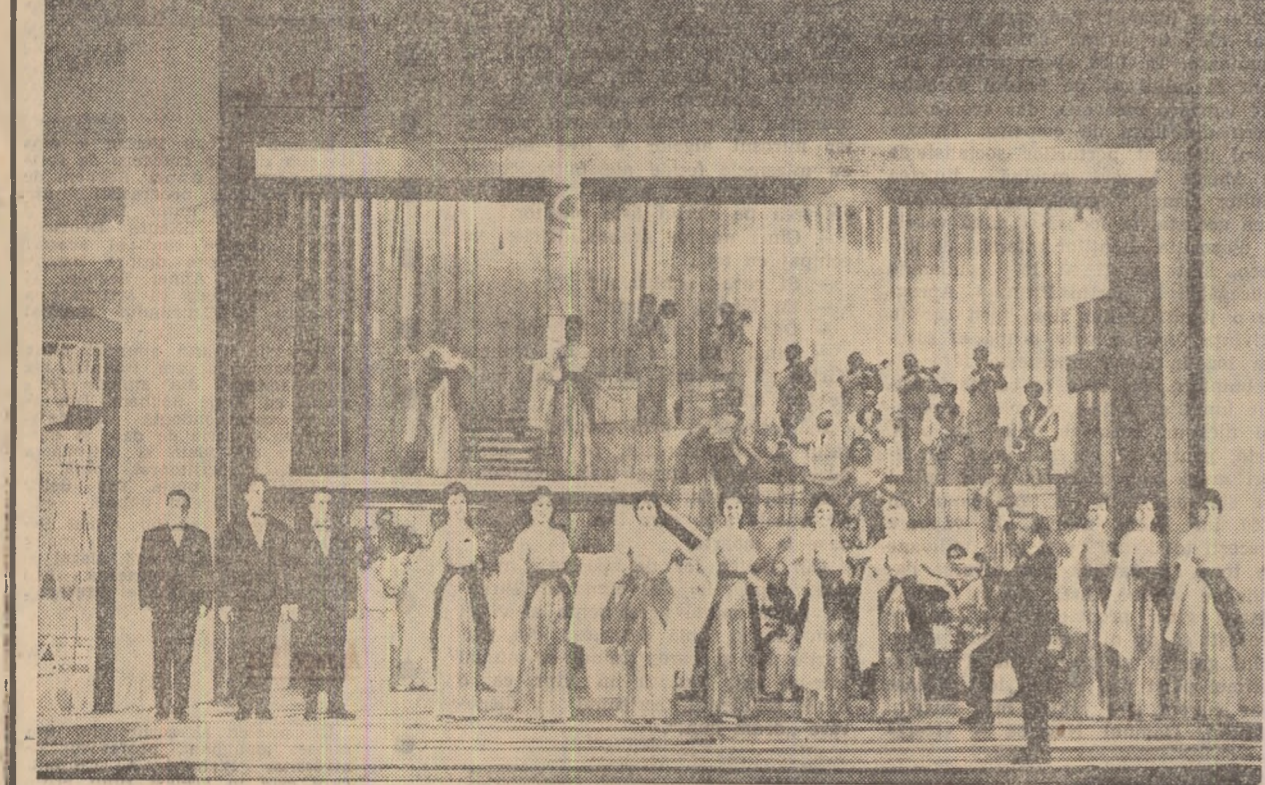
Perspectivile mișcărilor noastre teatrale sînt strins legate și de modul cum sînt pregătite tinerile cadre de actori. Condițiile care au fost create în acest scop deosebesc mult instituțiile noastre de învățămînt teatral de conservatoarele de odinioară. Viitorii actori capătă astăzi o pregătire multilaterală care asigură dezvoltarea talentului lor, după metodele cele mai înaintate. Datorită sprințului partidului și guvernului, Institutul de Teatrul „Ion Luca Caragiale” din București are astăzi un studiu propriu, în care clasele de studenți rezeviză nu fragmente și scene ca în trecut, ci spectacole întregi, realizate sub îndrumarea profesorilor lor. Acest studiu teatral, de curind creat, a început să se impună atenției spectatorilor, atât prin reportajul cit și prin calitatea spectacolului. Faptul că absolvenții în titlul noștrilor de teatru sînt de îndată repartizați la numeroase teatre din țară constituie o altă înfățișare de seamă. În trecut nu exista decît un număr redus de teatre în țară, repertoriul în cele mai multe cazuri era subordonat unor scopuri mercantile, anga-

le și grupului său — toți degajați, măturîndu-și frații publicului funcția comică și „justificînd” cu mare haz prin luciditatea vădită a jocului cea mai liberă nebunie încreștă — face sala să izbucnească în hohote. După aceea se face liniște, intineric, și se strecoară rapid sate coloane arhitectonice cu accesorii rococo de o parte și de alta a patruleterului înghețat — trei și trei; tot așa, în dreptul coloanei, cite un negru nititil cu turban, cum și-i inchipiuia primii cititori ai traducerii lui Galland din „1001 de nopți”; în fine o curte prințară cu peruci albe, fosninduși mătașea și voalurile, condusă de un șambelan marelustos, toți dansînd complicat și divers sub jocul reflecțiilor multicolore agălate, prelungite ca niște pietre rare cu lumină proprie. Printul revin de altele frumuseți rămîne indiferent pînă la vîntura Cenușăresei. Apoi alergă să o prindă, odată cu coloanele care se lăgăresc și ele imitînd astfel spațiul, Pierzînd pantofilor, Cenușăreasa scapă și, pentru a o vedea afară din castel, coloanele fac un cerc îngărdînd nenumărate personaje, Cenușăreasa revine și toate slirșeză cu bine, în bucuria și mulțumirea publicului entuziasat care aplaudă furtunos.

Cu aceasta ajungem la interpretare. Să ne fie permis să spunem că a pe-

știi și grupului său — toți degajați, măturîndu-și frații publicului funcția comică și „justificînd” cu mare haz prin luciditatea vădită a jocului cea mai liberă nebunie încreștă — face sala să izbucnească în hohote. După aceea se face liniște, intineric, și se strecoară rapid sate coloane arhitectonice cu accesorii rococo de o parte și de alta a patruleterului înghețat — trei și trei; tot așa, în dreptul coloanei, cite un negru nititil cu turban, cum și-i inchipiuia primii cititori ai traducerii lui Galland din „1001 de nopți”; în fine o curte prințară cu peruci albe, fosninduși mătașea și voalurile, condusă de un șambelan marelustos, toți dansînd complicat și divers sub jocul reflecțiilor multicolore agălate, prelungite ca niște pietre rare cu lumină proprie. Printul revin de altele frumuseți rămîne indiferent pînă la vîntura Cenușăresei. Apoi alergă să o prindă, odată cu coloanele care se lăgăresc și ele imitînd astfel spațiul, Pierzînd pantofilor, Cenușăreasa scapă și, pentru a o vedea afară din castel, coloanele fac un cerc îngărdînd nenumărate personaje, Cenușăreasa revine și toate slirșeză cu bine, în bucuria și mulțumirea publicului entuziasat care aplaudă furtunos.

Cu aceasta ajungem la interpretare. Să ne fie permis să spunem că a pe-

Final din actul I: „Orașul meu văzut de sus”.

nul concert l se polri- veste, desigur, o cronică muzicală și nu dramatică, o cronică muzicală scrisă cu competență (și, bineînțeles, cu acea doză de înțelepciune „tehnic” care plasează într-o penumbra misterioasă considerările „de specialitate”). Ceea ce ne determină totuși să analizăm „Concertul-expris” de la Teatrul satiric-muzical este construcția de spectacol și, mai ales, literatura dramatică care justifică cel de-al doilea termen al titlului „concert-spectacol”.

Se mai adaugă și ambiția profesională de a înfrunța prejudecățile (tesute în jurul acestui gen de spectacole, prejudecăți care treptat, în urma eliminării din sfera preocupărilor critice de teatru, atenția, spiritul analitic, exigența eroniceilor dramatice au fost îndreptate masiv și aproape în exclusivitate către teatrele de dramă, teatrul de revistă fiind considerat, probabil, un obiectiv minor, iar interesul pentru el o ușurință condamnabilă, admisă din cînd în

cînd — ca destindere — și pe cît posibil fără păcatul opiniei în presă. Nu vom ancora, din exces de zel polemic, în extrema opusă, încercînd să descoperim acestui gen calificaj pe care nu le are sau demonstrînd nu știu ce legături, invizibile pentru „profani”, între dramaturgia estradel și marea dramaturgie clasică. (În paranteză fie spus, scenele sau cîntecele comice ale lui Al. Alexandri, „Conu Leonida față cu reacțiunea”, dramatizările după schițele lui Caragiale nu sînt incompatibile cu spectacolul de revistă). Nu vom face nici greșeauă de a arunca întreaga vină a acestor „relații reci” numai în seama factorului subiectiv, fiind de rezerva criticii de specialitate. Realitatea este că multă vreme dezințersat croniclelor a fost nutrit cu paraverități de cea ce numim față de totul necorespunzătoare a anumitor spectacole de revistă, antrenate pe drumul satisfacerii unor gusturi învechite și îndolenice, împotrivi spectatorului de azi. Dorim să plecăm de la un spectacol de acest fel nu doar cu ecoul unei judecări reușite sau cu un refren de cuplet,

CARNET

cinematografic

Manuscrisele lui Lenin

„Manuscrisele lui Lenin” (scenariul: G. Fredkin, regia: F. Tiapkin) constituie un impresionant film documentar. Autorii ne desvăluie gândurile intime ale lui Lenin, bătîndu-se pe analiza unor din manuscrisele sale. „Sărutul noi și forțe noi”, publicat în numărul 9 al ziarului „Vpered” din 8 martie 1903.

Pe atunci, Lenin avea 33 de ani și se afla la Geneva, unde conducea muncă partidului în emigrare. Într-un alchidat și marul numărilor al ziarului „Vpered”. De fapt, îl învînșă numai aplicat asupra ce li de literie, cine filmul nu prezintă fizic pe Lenin nici măcar o clipă. Totul se rezumă la înfățișarea ecranului, a însemărilor, notițelor și manuscriselor săn defiziv, iar conștința referă, odată cu imaginea, procesul gândirii lui Lenin, explicînd fiecare observație, fiecare punct din planul lucrării. Pentru vizionul numărul din „Vpered” Lenin își propune să scrie un articol cu titlul „Mobilizarea de probă”. Asistăm cu încredință la muncă de cădere a materialului, la extragerea esențialei din cifrele și faptele de viață, asigurăm cu emoție la nașterea genialelor idei leniniste.

După numai cîteva zile, datorită dezvoltării impetuase a evenimentelor din Rusia, Lenin transformă radical planul articolului, intitulîndu-l „La ordinea zilei”. Numărul impunerii al acestor „tare sau rezultat, după o înmăscare împotriva inimicului — mai bine de o jumătate de milion — îl duce la concluzia că cea mai însemnată sarcină tactică a partidului constă acum în organizarea forțelor proletariului. Articollul e compus și transcris cu febrilitate. Apoi Lenin începe să-l recitească. „Proletariatul a ridicat noua mișcare revoluționară, pe o treaptă nouă, superioară...” — În comparație cu ce altă treaptă? — se aude vocea glăduil lui. Și acum, Lenin își dă seama că materialul îl lipsește un lucru esențial. Textul îl nemulțumesc. Conclide că a scris un eseu, cu multe notații interesante, dar nu un articol care să contribuie la determinarea sarcinilor tactice ale revoluției. Exigența lui

Lenin față de sine însuși e maximă și e extrem de piliditoare. Cu o voință de fier se apucă din nou asupra materialului, analizînd minuțios ce anume îi lipsește. Da! A găsit! Lipsește analiza etapelor pînă care a trecut „mișcarea muncitorească de masă din Rusia în legătură cu dezvoltarea social-democrației”.

Lenin recite acum cu siguranță și profunzime articolul. Îi schimbă și titlul nu „La ordinea zilei”, ci „Sărutul noi și forțe noi”. În finalul materialului, Lenin își exprimă încrederea nestrămutată în victoria proletariului din Rusia, dezvoltîndu-se profund entuziasmul lui revoluționar. Cuvintele lui Lenin răsună vibrant, în vreme ce pe ecran se perindă coloanele nesfîșite ale demonstrațiilor ce manifestează impotriva țarismului. Pe imaginea lor, prin surprinșure, apare acum o fotografie a lui Lenin din timpul emigrației. Tîntul lui diriz, nefrînțat, privirea mîndră, înfățșată ne întîrșe credința în adevrul pe care-l exprimă ultimele cuvinte ale arti colului, care se aud în continuare.

Realizat cu pasiune și respect omărgi nit pentru personalitatea genialului conducerii al primului stat socialist din lume, „Manuscrisele lui Lenin” constituie o rîbindă de seamă a filmului documentar

Mihail TOLU

„FANTEZIE DE IARNA”

Beate FREDANOV
artistă emerită

Ref Vallone în rolul lui Garibaldi, Anna Magnani interpretînd pe cel al soției eroului italian — lîță două nume cu succes sigur la public.

„Dar e de ajuns?”
După ce vede filmul răspund în mod cert, nu. Căci laudabila intenție a realizatorilor de a prezenta un episod din lupta eroică a garibaldiilor, de a reînvia figura conducătorului acestei mișcări pentru eliberarea și unitatea Italiei se pierde din cauza neuzesitii artistice.

Urmărind un episod dramatic al cloonilor dintre ocupanții franco-austrieci și trupile lui Garibaldi, filmul este departe de oamenii pe care vrea să-l prezinte. Cele cîteva fraze ale dialogului nu reușesc să ne convină, să ne înfrîcăreze pentru idealurile acestor luptători, imaginea se limitează la descriere, în încercarea de frescă. Dar chiar așa, filmul nu este realizat. Cel lipsește imaginea de ansamblu, prezența forțelor care se înfruntă, prezența prin intermediul mijloacelor cinematografice și nu prin frazele, și ocea nefrînșit, ale eroilor. Comparația cu „Război și pace”, alt film cu temă istorică realizat de cinematografia occidentală, e net defavorabilă producerii studiourilor italiene. În „Război și pace” se realiza o îmbinare organică între dramele individuale ale eroilor și problema de ordin general. De pe timpul de bătălie în saloane și invers, aparatul de filmat trecea firesc. Pe cînd în „Garibaldi” totul povestează sentimental este situată undeva între melodramă și operă, parcă speciali făcută pentru a complica în mod inutil lucrurile.

Cu aceasta ajungem la interpretare. Să ne fie permis să spunem că a pe-

știi și grupului său — toți degajați, măturîndu-și frații publicului funcția comică și „justificînd” cu mare haz prin luciditatea vădită a jocului cea mai liberă nebunie încreștă — face sala să izbucnească în hohote. După aceea se face liniște, intineric, și se strecoară rapid sate coloane arhitectonice cu accesorii rococo de o parte și de alta a patruleterului înghețat — trei și trei; tot așa, în dreptul coloanei, cite un negru nititil cu turban, cum și-i inchipiuia primii cititori ai traducerii lui Galland din „1001 de nopți”; în fine o curte prințară cu peruci albe, fosninduși mătașea și voalurile, condusă de un șambelan marelustos, toți dansînd complicat și divers sub jocul reflecțiilor multicolore agălate, prelungite ca niște pietre rare cu lumină proprie. Printul revin de altele frumuseți rămîne indiferent pînă la vîntura Cenușăresei. Apoi alergă să o prindă, odată cu coloanele care se lăgăresc și ele imitînd astfel spațiul, Pierzînd pantofilor, Cenușăreasa scapă și, pentru a o vedea afară din castel, coloanele fac un cerc îngărdînd nenumărate personaje, Cenușăreasa revine și toate slirșeză cu bine, în bucuria și mulțumirea publicului entuziasat care aplaudă furtunos.

Cu aceasta ajungem la interpretare. Să ne fie permis să spunem că a pe-

Tudor JOPA

Secvență din filmul „Pas cu pas”

Mihail BOTEZ

GRUPUL dramatic

temporal). Disprețul teatrelor de revistă pentru scriitorii care nu s-au consacrat genului și care n-au devenit „autori de texte satirico-umoristice” sau „autori de texte pentru cîntece” de „ne pare tot alt la de concannabil ca și disprețul scriitorilor și poezilor pentru acest sector artistic cu mare răspîndire în public. Nu putem înțelegi de ce, bunăoară, textele (oribile și compromișator termen) unor cîntece aparținînd muzicii ușoare trebuie să fie neapărat scrise de așa numiții „textierii” (unii dintre ei alit de departe de poezie, sînci și regulile prozodice le sînt necunoscute) și de poezi care au dat liricii contemporane versuri inspirate și viabile. De ce textul de muzică ușoară să nu-și intre în drepturile legitime, primindu-și numele meritat de poezie?

Se impune de asemeni teatrului satiric-muzical o lărgire a colaboratorilor în ce privește interpretarea. Socolim că teatrul ar obține o sensibilitate ridicare a nivelului artistic al interpretării, solicitînd participarea la spectacole unor actori de prestigiu (Ion Finteșteanu, Gr. Vasiliu-Biriic, Radu Beligan, Al. Glugaru, Marcel Anghelescu, Mircea Constantinescu, Nicolae Gărdescu și alții) precum și a unor actori tineri care și-au confirmat talentul în rolurile de comedie. Cu atît mai mult cu cît mulți dintre acești actori au realizat creații memorabile în scenele sau în aife specii ale dramaturgic satirice de mică întindere. (În delințiv „Imprumutul” ar putea fi reciproc).

În mișcarea noastră teatrală cu o frumoasă tradiție a comediei, contribuția Teatrului satiric-muzical — care, firește, nu se confundă nici cu Teatrul de comedie, nici cu Teatrul de operă, nici cu diferitele formații de estradă — se cuvine a fi în permanență alimentată și sporită, conform exigențelor în creștere ale publicului nou.

★
Filmul spectacol al Teatrului satiric-muzical, „Concert-expris” de Horia Șerbănescu și Horia Șerbănescu înfrunșeză atit calitătile dobîndite în ultimul timp de acest să-l numim gen al concertului spectacol, cit și deficiențele pe care, în linii mari, le relevam mai sus. Colaborarea celor doi umoriști

bucurat de data aceasta de participarea multor compozitori decît de obicei: Radu Șerban, Gelu Solomonescu, Vasile Veselovski, George Grigoriu, Temistocle Popa și Radu Zaharescu. Surpriza a constituit-o, fără îndoială, George Grigoriu, care a scris melodii („Niculină”, „Bolero”, „Ciresica”) s-au bucurat, toate, de un succes bine meritat.

Au mai fost însă două surprize nu tocmai plăcute: talentații compozitori Gelu Solomonescu și Vasile Veselovski care ne-au obișnuit cu melodii valoroase originale, s-au înfățișat acum sub nivelul posibilităților, prezența lor în concertul-spectacol fiind palidă, nesatisfăcătoare. Radu Șerban, talentat dar inegal, a oferit numai două melodii reușite: „Un cîntec de dragoste” și „A fost de-ajuns o melodie”.

Dintre interpretii de muzică s-au impus de data aceasta printr-un stil personal, contururi: Dorina Drăghici, Aida Moșu, George Bunea și trio Grigoriu.

Punerea în scenă a lui Nicolae Frunzetti a dispus de fantezie, dar lăra generozitatea cu care ne-au coplesit unele spectacole de revistă.

Oglindund, cum arătam, atit succesele cit și lipsurile Teatrului satiric-muzical, spectacolul „Concert-expris” constituie o nouă invitație la o dezbaterie serioasă, plină de răs-pundere, a problemelor interesante și actuale ridicate de „genul” estradei.

CONCERT-EXPRES

Teatrul satiric-muzical „Constantin Tănase”

prînde, alături de momente reușite, cîteva giume și vechi, și îndolenice, de tipul: „De ce?” „De zmeură” care nu se mai potrivește actualiei finite a spectacolului.

Un sector rămas încă descoperit este cel al textelor de cîntece. Cu puține excepții (colaborarea înînrului poet Aurel Storin e binevenită în acest sens), textele cîntecelor se mențin, din păcate, la nivelul terestru al... „textului”, distingîndu-se prin plătitudine, prozaism, inexpressivitate. Din nou „oftez de mă topesc” și alte asemenea reminiscențe lăufărești, la care se adaugă nota „contemporană”, formulată îndeosebi agramat: „face sport la pentaion”. E suficient pentru ca o melodie reușită să fie astfel înmînată „pe dinăuntru” de propriul text (cazul „Niculină” de George Grigoriu, pe cuvintele lui Mircea Block).

Partea muzicală a spectacolului s-a

de dragoste” și „A fost de-ajuns o melodie”.

Dintre interpretii de muzică s-au impus de data aceasta printr-un stil personal, contururi: Dorina Drăghici, Aida Moșu, George Bunea și trio Grigoriu.

Punerea în scenă a lui Nicolae Frunzetti a dispus de fantezie, dar lăra generozitatea cu care ne-au coplesit unele spectacole de revistă.

Oglindund, cum arătam, atit succesele cit și lipsurile Teatrului satiric-muzical, spectacolul „Concert-expris” constituie o nouă invitație la o dezbaterie serioasă, plină de răs-pundere, a problemelor interesante și actuale ridicate de „genul” estradei.

Dumitru SOLOMON

Horia Șerbănescu și Radu Zaharescu în cupletul „Marșeni”.

